

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

на тему: «Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій в англійськомовному медіа-дискурсі та способи їх відтворення українською мовою»

Студентки групи МПа 01-21
факультету перекладознавства
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад
(англійська мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Горобець Анастасії Русланівни

Допущена до захисту
«___» _____ 2022 року

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Кононець Ю. В.

Національна шкала
Кількість балів:
Оцінка:ЄКТС

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title: “Linguistic and functional features of manipulative technologies in English-language media discourse and ways of their reproduction in Ukrainian”

Group MPa 01-20
School of translation studies
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation
(English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Anastasiia R. Horobets

Research supervisor:
J.V. Kononets
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської філології
і перекладу імені професора І.В. Корунця

_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“15” вересня 2021 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) _____ курсу _____ групи факультету перекладознавства КНЛУ

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи _____

Науковий керівник _____

Дата видачі завдання _____ “10” вересня 2021 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2021 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2021 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2021 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2022 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2022 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2022 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедрі	05 жовтня 2022 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2022 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2022 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), , перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

(ПІБ студента)

за темою _____

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	_____ усі компоненти присутні , _____ один компонент відсутній _____ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ незначні помилки в оформленні _____ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

_____ (підпис керівника)

(_____) (ПІБ керівника)

” ____ ” _____ 2022 р

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

(ПІБ студента)

за темою _____

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” ” _____ 2022 р

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ	4
1.1 Маніпуляція як об'єкт дослідження	4
1.2 Роль засобів масової інформації	13
1.3 Маніпуляція інформацією у текстах медійного дискурсу та специфіка перекладу	17
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2	
ЛІНГВО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНВАГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВ (НА ПРИКЛАДІ ПРОМОВИ ДОНАЛЬДА ТРАМПА).....	26
2.1 Фонетичні особливості.....	26
2.2 Лексико-стилістичні особливості	28
2.3 Граматико-синтаксичні особливості	40
Висновки до розділу 2.....	43
РОЗДІЛ 3	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ВІДТВОРЕННІ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ.....	46
3.1 Лексичні трансформації як засіб передачі маніпулятивного впливу медійних текстів при перекладі	46
3.2 Лексико-семантичні трансформації при відтворенні маніпулятивності текстів медійного дискурсу в перекладі.....	50
3.3 Граматичні трансформації при відтворенні маніпулятивності текстів медійного дискурсу в перекладі	53
3.4 Лексико-граматичні трансформації при відтворенні маніпулятивності текстів медійного дискурсу в перекладі	62

Висновки до розділу 3.....	64
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	77
ДОДАТОК	78
SUMMARY	93

ВСТУП

Кваліфікаційну роботу присвячено вивченню лінгво-функціональних особливостей маніпулятивних технологій в англійському медіа-дискурсі та особливостям їхнього відтворення українською мовою.

У зв'язку з розвитком нових інформаційних технологій, а також необхідністю надання державами інформації світовій спільноті відповідно до власних геополітичних цілей, людство, наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття, зіткнулося з глобальним процесом переоцінки ролі ЗМІ. Це, зі свого боку, викликало шквал інтересу вчених до мови медіа дискурсу.

Лінгвісти та психологи, а останнім часом й політологи, соціологи та іміджмейкери, політики та журналісти, спеціалісти зі сфер маркетингу, реклами та зв'язків із громадськістю, усі зосередилися на проблемі впливу та маніпулювання свідомістю як особистості, так і суспільства як цілого. Оскільки переважна більшість маніпулятивного впливу здійснюється через мову за допомогою різноманітних мовних засобів, а маніпуляція мовою є найуспішнішим різновидом прихованого впливу на суспільство, лінгвістика відіграє важливу роль у дослідженні та описі принципів та роботи та функціонування цих явищ.

Зовсім невелика кількість науковців належним чином розглянула питання відтворення маніпулятивного впливу тексту, й особливо – медіатексту – у перекладі. Дослідженнями в цій сфері займалися М. С. Гатальська, А. М. Єфіменко, Л. Г. Кузьменко, Ю. В. Привалова, О. С. Стаценко, О. Д. Федоренко, Дж. Хаус, однак це питання ще досі не є повноцінно дослідженим.

Отже, **актуальність** пропонованої теми визначається недостатнім ступенем дослідження особливостей реалізації маніпулятивного потенціалу медійного дискурсу і його адекватної репрезентації при перекладі.

Мета дослідження – аналіз маніпулятивних технологій в англійськомовному медіа-дискурсі та способів їхнього відтворення українською мовою.

Досягнення мети роботи передбачає виконання таких **завдань**:

- 1) представити маніпуляцію як об'єкт дослідження;
- 2) розглянути маніпуляцію в середовищі медійного дискурсу;
- 3) дослідити особливості маніпуляції інформацією в текстах медійного дискурсу;
- 4) проаналізувати фонетичні, лексико-стилістичні та граматико-синтаксичні засоби маніпулятивного впливу в сучасному медійному дискурсі;
- 5) представити лексичні та лексико-семантичні трансформації як засіб передавання маніпулятивного впливу медійних текстів при перекладі;
- 6) дослідити специфіку застосування граматичних та лексико-граматичних трансформацій як засобу передавання маніпулятивності медійного дискурсу при перекладі.

Об'єктом дослідження є маніпулятивні технології в текстах англійськомовного медіа-дискурсу та вербальні засоби їхньої реалізації.

Предмет дослідження – лінгвістичні засоби та особливості відтворення засобів маніпулятивних технологій у перекладі.

Матеріалом дослідження слугують 100 тестових фрагментів, вилучених із медійних текстів засобами суцільної вибірки.

Методи дослідження, застосовані в роботі, включають метод прагмастилістичного аналізу для виявлення лінгвістичних засобів маніпуляції в текстах медійного дискурсу; метод контекстуального та інтерпретаційного аналізу при визначенні й описі таких засобів; методи перекладацького аналізу для виявлення перекладацьких трансформацій, що використовувалися при відтворенні засобів маніпулятивних технологій при перекладі медійних текстів.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи полягає в тому, що було здійснено ґрунтовний аналіз лінгвістичних засобів маніпулятивних технологій у сучасному англійськомовному медіа-дискурсі та були виділені найбільш типові лінгвістичні засоби маніпуляції. До того ж, у роботі детально описано особливості застосування перекладацьких трансформацій при відтворенні засобів маніпулятивних технологій у перекладах текстів англійськомовного медіа-дискурсу.

Практичне значення роботи полягає в тому, що аналіз засобів маніпулятивних технологій в англійськомовному медійному дискурсі є певним внеском до загальної теорії перекладу, а також комунікативної лінгвістики, прагмалінгвістики та стилістики англійської мови.

Практичне значення одержаних результатів полягає також у можливості використання їх для нових досліджень у цьому напрямі, а також при викладанні таких дисциплін, як «Комунікативна лінгвістика», «Прагматика», «Зіставне мовознавство», «Лінгвокультурологія», «Лінгвокраїнознавство», «Стилістика англійської мови» тощо, а також при викладанні різноманітних курсів із журналістики, психолінгвістики, соціолінгвістики та ін.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списків використаних джерел, джерел ілюстративного матеріалу, додатку та резюме.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

1.1. Маніпуляція як об'єкт дослідження

Маніпуляцію та різні маніпулятивні технології можна розглядати з різних наукових точок зору та з точок зору різних дисциплін. Вивчення маніпуляції як феномена має довгу історію. Це явище доволі складне та суперечливе за своєю суттю й багато дослідників цікавилися й далі цікавляться ним [1; 2; 4; 6; 7; 17; 24; 26; 29; 37; 54; 56; 69;].

Багато вітчизняних та закордонних дослідників розуміють поняття маніпуляція як «прихований психологічний вплив відправника повідомлення на одержувача для того, щоб змінити його поведінку та наміри» [63]. Або вона представляється як «технологія подолання критичної рефлексії індивідів, навіювання їм заданих маніпулятором уявлень, цілей та цінностей як основи відтворення соціальних практик» [49]. Оскільки дуже часто одержувач не очікує таких дій, його поведінка часто не збігається із його прагненнями та інтересами.

В етимологічному словнику української мови термін «маніпуляція» визначають, як «складна дія над чимось; (перен.) махінація», а походить саме слово від латинського *manipulus*, утвореного з іменника *manus* «рука» та дієслова *pleo* «наповнюю» [36]. Тож можна сказати, що такі характеристики маніпулятивних дій, як спритність та вправність, впливають із самої етимології слова. Взагалі, спочатку, маніпуляцією називали вміння майстерно орудувати руками під час демонстрації фокусів або в карткових іграх. Та згодом, значення слова розширилося й почало означати і спосіб впливу на психіку людини.

Поняття маніпуляції вивчають і закордонні і вітчизняні науковці. Вони дають такі визначення маніпуляції:

- «приховане керування людиною проти її волі, що приносить ініціатору [маніпуляції] односторонні переваги» [68];
- експлуатація, контроль та використання інших осіб як об'єктів або ж речей [71];
- засіб соціального контролю та керування [70]
- «гра на особливостях людської природи та людських слабкостях, які забезпечують «комунікативну сліпоту» реципієнта, роблять його пасивно-слухняним у визнанні правоти комунікатора» [13].

Тут можна відмітити, що одні визначення підкреслюють саме прихований ненасильницький характер впливу, другі – перевагу маніпулятора в цій ситуації, а треті взагалі звертають увагу на розбіжність між початковими бажаннями та намірами та тими, що навіюються в процесі маніпуляції. Така різноманітність формулювань створюється через те, що поняття маніпуляції ще недостатньо досліджене. У зв'язку з цим, завданням дослідників із різних сфер, починаючи від психологів та лінгвістів, є здійснення добору тих критеріїв, які будуть визначати поняття маніпуляції.

Маніпуляція – це процес як і психологічний, так і лінгвістичний. Тому для її вивчення необхідно інтегрувати результати досліджень з обох галузей.

У психології, маніпуляцію визначають як «різновид психологічного впливу, майстерне виконання якого веде до прихованого збудження в іншій людини намірів, що не збігаються з її актуальними бажаннями» [35].

У своїй роботі, «Психология манипуляции», С. Л. Доценко виділив такі критерії маніпулятивного впливу:

1. родова ознака – психологічний вплив;

2. ставлення маніпулятора до об'єкта маніпуляції як засобу досягнення власних цілей;
3. прагнення односторонньої вигоди;
4. прихований характер впливу;
5. використання (психологічної (сили) та слабкостей іншого;
6. спонукання, мотиваційне привнесення;
7. майстерність та уміння в процесі здійснення маніпулятивного впливу [35].

Проте процес маніпулювання надто складний. Він може бути оцінений у межах дихотомії «добре» – «погано». З погляду психолога Р. Гаріфулліна, «маніпуляція – це штучний процес створення суб'єктом ілюзій про навколишню дійсність (або про себе), що сприймаються як іншими суб'єктами, так і самим виробником ілюзій» [22]. Цей дослідник розглядає здатність до створення ілюзій та маніпулювання як демаркаційну ознаку людини: «Усі ми живемо у світі ілюзій та маніпуляцій. Саме цей світ відрізняє нас від тварин» [22]. Російський психолог доходить до висновку про те, що маніпуляції є похідними від ілюзій та невіддільні від них. Як «систему психологічного впливу, орієнтованого на насадження ілюзорного світосприйняття», розглядає маніпуляцію й В. Є. Чернікова [67].

Важливу роль у процесі маніпуляції також відіграє мотиваційний вплив. Тому варто звернути увагу на таку ознаку, виділену Дж. Рудіновим, як спонукання. На його думку, маніпуляція – це «спонукання поведінки за допомогою обману чи грою на передбачуваних слабкостях іншого» (*цит. за* [35: 51]). Маніпулятор вирішує за адресата, що і як краще робити, тому через мотивування та спонукання йому доводиться змінювати бажання, наміри та уявлення адресата. «Задум виникає в маніпулятора, а потім за допомогою

різноманітних хитрощів цей план так передається адресату, що той сприймає його як свій» [35]. У лінгвістиці маніпуляція розглядають як різновид мовного впливу. На думку Й. А. Стерніна, головним критерієм, що розмежовує ці поняття, є свідомість або несвідомість дій адресата: «Мовленнєвий вплив – це вплив на людину за допомогою мови з метою переконати її свідомо прийняти наш погляд, свідомо прийняти рішення щодо якихось дій, передавання інформації тощо. А маніпулювання – це вплив на людину з метою змусити його повідомити інформацію, скоїти вчинок, змінити свою поведінку тощо, несвідомо або ж всупереч його власній думці, наміру» [65].

У процесі комунікації зазвичай використовують різноманітні мовні засоби та мовні прийоми аби здійснити маніпулятивний вплив. Тому в лінгвістиці цей процес називається «мовленнєвим (мовним) маніпулюванням». Незважаючи на існування дихотомії «мова – мовлення» [64], науковці зазвичай не розмежовують ці визначення: «Мовленнєва (мовна) маніпуляція (маніпулювання) – різновид маніпулятивного впливу, що здійснюється за допомогою майстерного використання певних ресурсів мови для прихованого впливу на когнітивну та поведінкову діяльність адресата» [50]. Доволі цікавою в цьому питанні є думка К. Ф. Седова. Він відносить мовленнєву маніпуляцію до предмета сугестивної психології і трактує її як «вплив на людину, управління її почуттями, думками, вчинками, що здійснюється всупереч його волі» [60], але водночас і на його користь. У процесі впливу мовний складник перебуває в тісній взаємодії з психологічними компонентами: «В основі мовленнєвого маніпулювання лежать такі психологічні та психолінгвістичні механізми, які змушують адресата некритично сприймати мовленнєве повідомлення, сприяють виникненню в його свідомості певних ілюзій і

помилки та провокують його на скоєння вчинків, вигідних для маніпулятора».
[38].

Отже, маніпуляція як різновид мовленнєвого впливу має такі ознаки:

- прихований характер впливу; адресат не усвідомлює, що відбувається;
- прагнення змусити адресата несвідомо коритися вашій волі, не зважаючи на його інтереси;
- наявність певних знань та майстерності в маніпулятора; гарне володіння мовою та певними психологічними навичками;
- специфічна мовленнєва організація тексту повідомлення, що сприяє спотворенню ідей та концептів у свідомості співрозмовника;
- створення ілюзії самостійного прийняття рішень;
- відсутність захисної реакції в адресата;

Та саме прихований характер впливу є основним компонентом будь-якого маніпулятивного впливу. Маніпулятор здійснює вплив не відкрито, а приховано й саме через це адресату зазвичай дуже складно побачити справжні наміри маніпулятора і якось захистити себе від таких дій. Саме тому цей критерій відіграє чи не найважливішу роль в успішній маніпуляції, адже адресат не має здогадуватися про наміри того, хто говорить. «Специфіка маніпуляції полягає в тому, що цей прийом впливу належить до засобів принципово непрямого спілкування: якщо той, хто говорить, скаже, що його повідомлення має на меті певну маніпуляцію, то відбудеться «ілокутивне самогубство», комунікація набуде несерйозного характеру» [46: 95]. Маніпулятор приховує свої справжні мотиви та наміри, відвертає увагу адресата, щоби донести необхідну інформацію, а в об'єкта маніпуляції виникає ілюзія самостійного прийняття рішення. Саме на це вказує Г. А. Копніна у своїй роботі: «Сутність маніпулятивного впливу полягає в тому, щоби перекласти відповідальність за дії на адресата, і зробити це так, щоби у

нього створилася ілюзія свободи прийняття рішення» [50]. Також варто пам'ятати, що цілі, бажання та наміри маніпулятора не збігаються з цілями, бажаннями та намірами адресата, що, власне, і є першопричиною маніпуляції. Та якщо вчасно розпізнати наміри маніпулятора, то можна запобігти маніпулятивному впливу.

Метод маніпулятивного мовленнєвого впливу здійснюється за допомогою зміщення лінгвістичної картини світу реципієнта, коли реципієнт приймає «накладені» зв'язки й підміняє другорядні значення основними у своїй мовній картині системи світу. Оскільки «нова» мова бере владу над його розумом, його «стара» ідентичність приглушується і відходить на другий план. [56].

Тактики, процедури та лінгвістичні засоби, які виконують стратегії для створення ілюзій, створення емоційної напруги, героїзму та дискредитації/антидискредитації – усе це приклади технологій маніпуляції мовою. До поняття маніпулятивних технологій відносять різноманітні тактики та прийоми, а також вербальні засоби, які реалізують стратегії для створення ілюзій, емоціональної напруги, героїзації, дискредитації/антидискредитації [61].

Ці маніпулятивні технології можна умовно поділити на три групи. До першої групи входять ті засоби впливу, які використовують для маніпуляції інформаційними потоками. Сюди можна віднести такі методи:

- «Хибна статистика». Цей метод використовують для того, щоби переконати об'єкт маніпуляції у вірності тої чи іншої статистики, а також у тому, що вона відображає думку інших, і як наслідок, людина може дійти висновку, що та чи інша думка переважає в

суспільстві і, що суспільство її схвалює. Навіть, якщо це не є правдою.

- «Фальсифікація даних». Метод презентації інформації в такий спосіб, щоб підмінити чи затьмарити одним фактом інші.
- «Створення хибних подій». Цей метод спрямований на конструювання медійними засобами подій, які насправді не було, але їх видають за факти.

Друга група технологій впливає безпосередньо на свідомість об'єкта, використовуючи його слабкі місця, особливості поведінки та психології. У цій групі представлені такі технології:

- Покликання на авторитети. Це техніка маніпуляції людьми, основою якої є використання цитат та висловів відомих особистостей. Цю техніку регулярно використовують у всіх сферах спілкування. Проте в інтернет середовищі вона має одну важливу особливість – це використання неіснуючих висловлювань як авторитетних.
- «Тролінг». В он-лайн світі та в різних соціальних мережах, троль – це такий собі шкідник, провокатор, який розміщує на різних інтернет-ресурсах безліч провокаційних коментарів [37]. Основна мета тролінгу – вивести з рівноваги об'єкт впливу, поставити його в незручне становище, щоби цим сформувані щодо нього негативну громадську думку. Тролінг часто використовують, щоби висміяти якесь повідомлення або певну подію.
- “Sockpuppet”. Ця технологія є програмою, у межах якої існує конкретний користувач, який створює й керує великою кількістю фейкових

віртуальних особистостей [52]. Зазвичай, ця технологія використовується для створення ілюзії масштабного суспільного резонансу обговорюваної проблеми. У будь-якій соціальній мережі, наприклад, на тому самому сайті facebook.com, створюється кілька десятків однотипних профілів, куди репоститься той самий інтернет-пост. Унаслідок цього цей інтернет-пост потрапляє у топ цього сайту, привертає увагу ЗМІ, і як наслідок – охоплює ширшу аудиторію.

Третя й найширша група технологій представлена такими типами:

- «Багаторазові повтори». Цей метод маніпуляції масовою свідомістю ґрунтується на частому повторенні недостовірної інформації, що призводить до того, що публіка починає вірити в неї.
- «Сяючі узагальнення». Базою даного методу є формування позитивних емоцій та образів у людей. В інтернеті цей ефект досягається за допомогою слів, мемів, картинок і коміксів, що мають позитивний відтінок.
- «Навішування ярликів». Суть цього методу полягає в тому, що маніпулятор свідомо ображає або людину, або об'єкт обговорення. Велика кількість негативної інформації про об'єкт формує в оточуючих негативну думку про нього. Ця техніка вкрай популярна в соціальних мережах та відкритих інтернет-спільнотах, де є система рейтингу, що дає змогу оцінювати те чи інше висловлювання користувача.
- «Пошук відповіді». Тут інструментом маніпуляції стають сайти-форуми на базі офіційних пошукових систем. За допомогою цих сервісів користувач може задати будь-яке запитання, що цікавить його, а інші

користувачі, зі свого боку, нададуть йому відповіді на ці питання. У такий спосіб стає можливим здійснення маніпуляції інформацією та довірою користувача.

- «Використання меметичних засобів». Інтернет-меми – це певні зображення або ідіоми, що мають фіксований зміст та непостійну форму, що згодом може змінюватися або «мутувати» [39]. У процесі інтернет-комунікації користувачі часто використовують «мемовий» спосіб комунікації, тобто передають один одному мемічні повідомлення, наголошуючи на або підкреслюючи у такий спосіб свою належність до певних інтернет-груп або спільнот. Отже, меми дають змогу ідентифікувати користувачів за ознакою належності до певної спільноти. До того ж, простий перегляд мемів створює ілюзію причетності до тої чи іншої спільноти [39].

Також варто зазначити, що ця група демонструє одну з головних характеристик інтернет-маніпуляцій, а саме – конвергентність, тобто процес зближення та злиття маніпулятивних технологій між собою для посилення впливу на об'єкт.

Насамкінець варто зазначити, що, незважаючи на смислові перетину таких понять, як «маніпуляція» і «м'яка сила», між ними є відмінності. За своїм обсягом поняття «маніпуляція» набагато вужче, ніж поняття «м'яка сила». Маніпуляція – це один із технологічних інструментів «м'якої сили». Він покликаний забезпечувати скритність, непомітність процесу «спокуси» об'єкта впливу. Але крім використання маніпулятивних технологій для створення ефекту спокуси, «м'яка сила» має більш високі цілі. Серед них – створення комунікативних мереж та потоків для успішного просування

таких символічних утворень, як іміджі та бренди конкретних країн, регіонів, міжнародних спільнот.

1.2. Роль засобів масової інформації

З моменту винайдення телеграфу, радіо та телебачення, які забезпечують контакти з великою аудиторією, соціальний вплив комунікації через засоби масової інформації був предметом великих і важливих досліджень політологів та суспільствознавців. Загалом засоби масової інформації — це комунікація, яка охоплює велику аудиторію, чи то комунікація письмова чи то усна, чи то навіть радіомовлення. Сюди можна додати також і телебачення, радіо, реклами, фільми, інтернет, газети, журнали тощо. Нинішнє покоління, а особливо діти, зараз перетворюються на екстремальну медіа-культуру. Діти та підлітки досить швидко підключаються до медіа, споживаючи інформацію так контент у різноманітних формах у великій кількості щодня. Смартфони та ноутбуки зараз можна знайти навіть серед учнів початкової школи. Хоч раніше телебачення та інтернет домінували в ЗМІ, фільми та журнали також почали відігравати важливу роль у культурі, як і інші форми ЗМІ. Якщо поррахувати, скільки часу підлітки гайнують на перегляд телепередач і фільмів, читання журналів і газет і прослуховування музики, то ми побачимо нормальний постійний потік медіаспоживання, що має величезний і негативний вплив на те, як вони бачать себе і як сприймають навколишню реальність. Реальність, безперечно, складний термін. Що є справжнім і хто це формує та контролює, переконуючи нас, яким має бути ідеальне тіло, ідеальний чоловік/жінка, що ми маємо робити у своєму житті та яку роль у суспільстві ми маємо мати відповідно до нашої статі, соціального статусу тощо.

Громади та деяких людей постійно бомбардують повідомленнями з багатьох джерел, як-от на телебаченні, рекламою на дошках для оголошень та у

журналах. Ці повідомлення рекламують не лише продукти, а й задають настрої, ставлення та відчуття того, що є важливим і вартим уваги, а що – ні. Засоби масової інформації, наприклад, роблять можливим концепцію знаменитості: без можливості фільмів, журналів і ЗМІ досягати тисячі й тисячі кілометрів, люди не могли б ставати відомими. [4].

Отже, ЗМІ має неабиякий вплив та силу в сучасному культурному просторі. Соціологи зазвичай називають це опосередкованою культурою, де медіа відображають і створюють культуру. Звичайно, такий рівень медіанасиченості як ми маємо сьогодні, був не завжди. Ще в 60-70-х роках ХХ століття телебачення, наприклад, складалося переважно з трьох мереж, громадського мовлення та кількох місцевих незалежних станцій. Ці канали були спрямовані насамперед на сім'ї середнього класу з двома батьками. Незважаючи на це, деякі сімейства середнього класу навіть не мали телевізора. Але сьогодні принаймні один телевізор можна знайти навіть у найбідніших сім'ях і по кілька телевізорів у більшості сімей середнього класу.

Зросла не тільки доступність, але й різноманітність. Програми стають усе більш різноманітні; з'являються телевізійні програми, націлені на усі вікові категорії, на різний соціальний статус, походження та погляди. Ця широка доступність і поширеність робить телебачення головним центром більшості дискусій у ЗМІ. Останнім часом роль інтернету і далі зростає в геометричній прогресії, оскільки дедалі більше компаній і сімей «підключаються» до того чи іншого провайдера, що надає послуги телебачення [34].

Тоді виникає питання: яка роль ЗМІ в цій складній сучасній структурі соціальних, економічних і культурних сил? Ринки, політика, експлуатація та маргіналізація потребують ідеологічної основи. Такі ідеології вимагають

виробництва та відтворення через публічні тексти та розмови, які в наш сучасний час значною мірою генеруються чи опосередковуються засобами масової інформації. [4].

Т. ван Дейк метафорично описує Європу та Америку як «оселі розуму», тобто ідеологічні конструкти. І саме він ставить найголовніше питання: чи є ЗМІ архітекторами свого розвитку й будівництва чи все ж таки дизайнерами свого руйнування та падіння? Чи можна вважати ЗМІ на Півночі значною мірою частиною сил домінування, чи вони радше сприяють справжній демократії, тобто етнічному, культурному, соціальному, економічному та політичному розмаїттю та рівності? Або ми знаходимо (звичайну) модель протиріч, ставлячи одні медіа на погану сторону домінування, а інші на хорошу сторону опору, а деякі десь посередині? Досліджуючи ці питання, він зазначає, що приводів для оптимістичного настрою в цій ситуації немає [4]. Звичайно, що стосується етнічних конфліктів і расизму, більшість основних ЗМІ відкине екстремізм, насильство, кричущу дискримінацію та виключення. У такий спосіб вони дотримуються офіційної ідеології толерантності та рівності, пропагованої національними конституціями та статутами Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних організацій. Але локально та на практиці роль ЗМІ більш негативна, ніж позитивна.

Вчений перерахував низку прикладів, наприклад, він покликається на певні документи, що свідчать про посилення етнічності та расизму принаймні деякими засобами масової інформації, а також політичною та соціальною елітою, яка їх контролює або має до них доступ, роль телебачення та неабиякої частини преси у піднесенні націоналізму в Сербії, використання радіо для розпалювання етнічної ворожнечі в Руанді.

Такі спостереження можна зробити щодо ролі ЗМІ в етнічних конфліктах у Південній Азії та навіть у деяких частинах колишнього СРСР. Крім того,

деякі дослідники й далі знаходять й показують докази того, як більшість західних ЗМІ займалися і досі займаються відтворенням стереотипів і упереджень щодо так званих «інших» на Півдні чи з Півдня. У більш загальному і глобальному плані поширені упередження, що виробляються або підтримуються в ЗМІ, використовуються для створення колективних станів розуму, які налаштовують Сполучені Штати на сучасному й демократичному Заході проти тих, хто здебільшого асоціюється з відомою східною схемою примітивного, диктаторського, насильницького та терористичного ісламу, арабів чи фундаменталізму.

Отже, наше перше враження про таку роль ЗМІ в загальній суспільно-політичній ситуації, здається, свідчить про те, що ЗМІ стали на бік тих, хто має силу та вплив. Засоби масової інформації зробили це, надаючи домінуючі новинні цінності, заголовки, історії, статті, теми, метафори та описи, які могли б бути використані як основа для легітимізації та натуралізації етнічної та соціальної нерівності, як локально, так і глобально. На суспільство можуть впливати як новини, так і розважальні ЗМІ, тобто медіа-ефекти. Навряд чи буде спірним твердження, що ці джерела ЗМІ можуть вплинути на наше уявлення про світ. Контроль дії зазвичай передбачає втрату певної свободи. Тому свободу преси треба також розуміти як владу преси. З огляду на правило намірів і цілей у визначенні дії, однак, контроль дій передбачає контроль розуму. У цьому полягає суть переконливої соціальної влади, характерна для влади ЗМІ та інших типів публічного дискурсу. Сучасні ЗМІ створили нові можливості для контролю за змістом і поширенням інформації, підвищення ефективності її використання. У соціально-політичному управлінні відбулася справжня революція. Основна спрямованість еволюції енергетичних технологій та мета їхнього перероблення та вдосконалення полягає у використанні

найменших витрат засобів для досягнення максимального ефекту впливу на людей, забезпечуючи їхнє добровільне підпорядкування [4].

А. Тоффлер зазначає, що найвищу якість і найбільшу ефективність сучасної влади дають знання, які дають змогу, по-перше, досягати необхідних цілей, мінімально витрачаючи енергетичні ресурси; по-друге, засудити людей у власних особистих інтересах у цій цілі; по-третє, перетворити їхніх опонентів на союзників [9]. Отже, традиційне дослідження медіа-ефектів потребує переформулювання в термінах когнітивних процесів та уявлень.

Сьогодні неможливо уникнути впливу ЗМІ. Але розуміючи механізми його роботи можна повернути контроль над своїм сприйняттям і прагнути до балансу як світу, так і людей у ньому.

1.3. Маніпуляція інформацією у текстах медійного дискурсу та специфіка перекладу

Традиційно до засобів масової інформації відносять газети, журнали, телебачення, радіо та інтернет.

Тексти ЗМІ є одним складним цілим. По-перше, вони відрізняються колективним, колегіальним характером виробництва та спрямованістю на величезну різномірну, розосереджену в просторі аудиторію [33]. По-друге, сприйняття повідомлення відбувається на різних рівнях: зоровому (газети, журнали), слуховому (радіо) та зорово-слуховому (телебачення, інтернет). Відповідно медіатекст включає в собі як вербальні засоби комунікації, так і відеоряд, графічне оформлення, звук, аудіо ефекти, створюючи єдине ціле. Також варто зазначити, що специфіка телевізійного тексту визначається тим, що він є усною мовою, тоді як у друкованих ЗМІ використовується письмова мова.

І. Р. Гальперін виділяє три різновиди інформації в тексті: змістовно-фактуальну, змістовно-концептуальну та змістовно-підтекстову. Змістовно-фактуальна інформація містить у собі повідомлення про факти, події, процеси. Вона завжди виражена вербально, тобто є експліцитною. Слова вживаються, зазвичай, у їхньому прямому значенні. Змістовно-концептуальна інформація повідомляє індивідуально-авторське розуміння явищ, описаних засобами фактуальної інформації, і не завжди виражена з достатньою ясністю в реченні. Вона дає змогу пропонувати різноманітні тлумачення. Змістовно-підтекстова інформація є прихованою інформацією, яка витягується з фактуальної інформації і міститься в конкретних реченнях. Вона виражена прямо, тобто є імпліцитною [20]. Вважається, що підтекстова інформація відіграє важливу роль у процесі маніпуляції, основною ознакою якої є прихований характер впливу.

Отже, у медіа-тексті, крім інформації про подію, містяться додаткові оцінні сенси, які формують ставлення до повідомлення, що повідомляється. Тобто сучасні ЗМІ не просто інформують нас про те, що трапилося, але й інтерпретують усе «у світлі тієї чи іншої ідеології, представляючи масовій аудиторії бачення того, що відбувається крізь призму певної системи культурних цінностей та політичних орієнтирів» [33]. Аудиторія не завжди сприймає медіа-тексти критично та вважає їх достовірним джерелом інформації. Це призводить до того, що «шляхом маніпулювання у свідомість адресата впроваджуються ідеї, образи, стереотипи, асоціації, які можуть бути повністю, причому непомітно для об'єкта впливу, змінити його ставлення до певного предмета, явища, групи явищ або змінити картину світу більшості представників певного соціуму» [29].

Важливо врахувати й факт того, що в процесі мовного акту образ події виникає двічі. Спочатку – у комунікатора (журналіста), який втілює його в повідомленні, а потім під впливом цього тексту в реципієнта формується власний образ тієї самої події [54]. Тому журналіст є ключовою фігурою в процесі медіакомунікації. Очевидно, що можна говорити про маніпулювання інформацією, якщо образ події в журналіста і, як наслідок, в адресата не відповідає дійсності.

ЗМІ стають потужним інструментом впливу на масову аудиторію. Маніпулюючи інформацією, вони спотворюють реальний стан справ, контролюють думку та поведінку людей, нав'язують їм свою думку та своє бачення, а також формують у свідомості адресата ціннісно-оцінну парадигму. Тому дослідники говорять про становлення «інформаційної картини світу» [51: 12]. Специфіка цієї картини світу полягає в тому, що вона не тільки трансформує й деформує звичний образ світу носіїв тієї чи іншої мови, а й конструює за допомогою цієї мови квазіреальну картину світу, у якій дійсна реальність заміщується реальністю медіадискурсу і пропонується масовому адресату як єдина можлива і єдина правильна» [11:15].

Незважаючи на прагнення журналістів до об'єктивності та законодавчо необхідної достовірності інформації, усі ЗМІ дуже суб'єктивні. Інтерпретація та подавання інформації залежить від типу видання, позиції засновників, спонсорів тощо. Особлива мовна організація тексту сприяє виникненню помилок у свідомості адресата. Медіа-тексти ускладнюються натяками, прецедентними феноменами, іронією, підтекстом. Розмовні слова та конструкції, жаргонізми, просторічні, грубі слова підвищують емоційність та виразність тексту. «Майстерний підбір слів дає змогу актуалізувати в

повідомленні ті чи інші відтінки їхніх значень, унаслідок чого слова мають у тексті подвійне смислове навантаження й непомітно спотворюють реальну дійсність в уявленнях адресата» [14: 92].

Адресатом маніпуляції стає читач, який некритично сприймає інформацію, схильний переважно довіряти конкретному виданню чи журналісту, а також чужій думці. Під час маніпуляції «адресант відіграє роль активну, а адресат – пасивну: йому пропонується готовий і словесно оформлений продукт роздумів, а сам він за таких умов жодних розумових зусиль не докладає» [58: 277]. Водночас інформація подається у такий спосіб, що об'єкту впливу здається, що він самостійно приходить до висновків або виконує ті чи інші дії. «Природа маніпуляції полягає в наявності подвійного впливу – разом із повідомленням, що посилається у повністю відкритий спосіб, маніпулятор посилає адресату «закодований» сигнал, сподіваючись те, що цей сигнал розбудить у свідомості адресата ті образи та ідеї, які потрібні маніпулятору. Цей прихований вплив спирається на «неявне знання», яким володіє адресат, на його здатність створювати у своїй свідомості образи, що впливають на його почуття, думки та поведінку. Мистецтво маніпуляції полягає в тому, щоби пустити процес уяви за потрібним руслом, але так, щоби людина не помітила прихованого впливу» [43].

Маніпулятивна дія ЗМІ здійснюється за допомогою різних засобів, прийомів, тактик та стратегій. Стилiстичне різноманіття мови дає змогу журналістам по-різному описувати одні й самі події, зміщуючи акценти в потрібний бік.

Американський лінгвіст Ноам Хомський виділяє десять стратегій маніпулювання за допомогою ЗМІ:

- 1) відволікання уваги;
- 2) створити проблему – запропонувати рішення;

- 3) стратегія поступовості;
- 4) стратегія відкладання;
- 5) сюсюкання з народом;
- 6) більше емоцій, ніж роздумів;
- 7) тримати людей у невігластві та посередності;
- 8) спонукати маси захоплюватися посередністю;
- 9) посилювати почуття провини;
- 10) знати про людей більше, ніж вони про себе [66].

У ЗМІ активно реалізуються й лінгвополітичні стратегії. На думку Н. Е. Гронської, «сучасні політичні тексти пронизані маніпуляційними стратегіями. Дослідити процес використання мовних засобів у здійсненні різних політичних стратегій (державних, партійних, особистісних) – актуальне завдання сучасної політичної лінгвістики» [27: 220].

Зазвичай виділяються три різновиди маніпуляції інформацією – спотворення, селекція та замовчування. Водночас розмежувати їх досить складно, оскільки вони взаємопов'язані, селекція може містити замовчування, спотворення - селекцію тощо.

Під спотворенням розуміється перетворення, зміна інформації, усунення акцентів, варіювання від часткової до повної деформації повідомлення. Вплив здебільшого відбувається за допомогою лексичних засобів мови (евфемізм, дисфемізм, емоційно-оцінних слів тощо).

Селекція передбачає добір матеріалу для маніпулювання інформацією про них. Аудиторії надається та інформація, яка вигідна журналістам для формування в адресата необхідних виданню уявлень про реальність. В. П. Шейнов зазначає, що спеціальне компонування матеріалу наводить одержувача інформації на цілком однозначні висновки. [68].

Замовчування - це приховування чи блокування інформації. Деякі теми (особливо негативні) свідомо не висвітлюються в ЗМІ. С. Г. Кара-Мурза зазначає, що замовчування – це постійне явище в суспільному житті і виділяє такі різновиди, як «замовчування намірів», «замовчування про методологічні помилки», «замовчування про контекст», «замовчування мети, ціни та термінів змін» тощо [43].

Кожен різновид маніпуляції інформацією ЗМІ (спотворення, селекція й замовчування) реалізується за допомогою набору мовних засобів і мовних прийомів. «Маніпулятивний мовний прийом – це спосіб побудови висловлювання чи тексту» [50: 48], що дає змогу реалізувати ту чи іншу маніпулятивну мету. Мовні засоби – це «засоби різних рівнів мови: фонетичні, лексичні, словотворчі, морфологічні, синтаксичні, що застосовуються в різних стилях» [63: 483]. Єдиної класифікації засобів та прийомів маніпуляції інформацією поки що не розроблено. Складність полягає в тому, що одне й те саме висловлювання різними людьми сприймається по-різному. Не завжди вдається виявити справжні наміри журналіста, врахувати індивідуальні особливості психіки адресата та інші екстралінгвістичні чинники мовної ситуації, що впливають на сприйняття тексту.

Також доволі складним аспектом є переклад маніпулятивних технологій. Як вказує Е. В. Бреус: «Переклад – акт міжмовної комунікації. Під час перекладу буває й так, що контактують не просто дві мови, але й відбувається зіткнення двох культур» [57: 17]. Деякі дослідники [59: 6], [17: 193], [41: 34], вважають, що особливості комунікаційної обставини диктують вибір стратегії перекладу і, як наслідок, головні параметри результуючого перекладу. Хоч перекладач і має певну незалежність у своїй роботі, на нього постійно

впливають зовнішні обставини, оскільки його робота тісно пов'язана з реальним світом, у якому він працює. Незалежно від того, наскільки технічно та науково обґрунтований переклад, якщо він не автоматизований, він однаково залежить від суб'єктивної ролі перекладача під час процесу перекладу [42: 15], а особливо для текстів, у яких уже є наявна та чи інша маніпуляція.

Р. П. Зорівчак [40] вважає, що ідеальний переклад – це той, у якому вдалося виразити зміст та перетворити функції основних елементів оригіналу знайшовши й використавши в цільовій мові найвдаліші засобів для цього. Тому основним і головним завданням перекладача є збереження індивідуальності та неповторності авторського смислу та задумки [40: 159]. Відтворення засобів маніпулятивних технологій у перекладі тісно пов'язане з поняттями еквівалентності та адекватності перекладу. Ю. Найда [7] зауважує, що з огляду на те, що немає двох подібних мов ні з точки зору значень, які передають конкретні символи, ні з точки зору правил розташування цих символів у реченні, не може бути очевидної кореляції між мовами. Унаслідок цього абсолютно ідентичний переклад неможливий. Загальне враження від перекладу може бути досить близьким до оригіналу, але в деталях не може бути ідентичності [7]. Такої ж думки і Й. Ксіанг [10]. Він зазначає, що «еквівалентність у перекладі можна розуміти лише як таку собі схожість або наближення» [10]. Отже, під час перекладу необхідно шукати найбільш близькі еквіваленти.

Відтворюючи представлені в тексті засоби маніпулятивного впливу, варто прагнути до комунікативно-прагматичної еквівалентності, тобто передавання комунікативного ефекту вихідного тексту з акцентом на той його компонент, який є провідним у конкретному комунікативному акті. Отже, переклад текстів, що містять елементи маніпулятивного впливу, спричиняє

їхню прагматичну адаптацію з конкретними змінами з урахуванням варіацій приймачів текстів оригіналу та перекладу, а також якомога точну та відповідну передачу маніпулятивного потенціалу засобів маніпулятивних технологій, що використовуються в тексті. Для цього перекладач має бути емоційно компетентним і вміти порівнювати реакції адресата перекладеного тексту та адресата тексту мовою оригіналу, з огляду на вплив мовних та особистісних елементів.

Висновки до розділу 1

1. Маніпулювання є різновидом мовного впливу. Основні ознаки маніпуляції – прихований характер впливу, прагнення підпорядкувати адресата до своєї волі; майстерне володіння словом та психологічними навичками; особлива мовна організація тексту, що сприяє виникненню помилок у свідомості співрозмовника; створення ілюзії самостійності прийняття рішень та відсутність захисної реакції в адресата. У сукупності всі ці ознаки відрізняють маніпуляцію від способів мовного впливу (переконання, спонукання) та суміжних із нею явищ (риторично організованої мови, мовної демагогії, пропаганди).
2. Складності вивчення зумовлені відсутністю в лінгвістиці термінологічної точності, загально визнаної класифікації засобів та прийомів, міждисциплінарним характером предмета дослідження та змішанням різних прийомів впливу в мовних практиках.
3. Маніпулювання застосовується в політиці, рекламі, сфері відносин із громадськістю, педагогіці, судовій практиці, психотерапії, літературі, неофіційному спілкуванні тощо. Найважливішим інструментом впливу на масову аудиторію є засоби інформації. Тексти ЗМІ тематично структуровані, але водночас їм властива функціонально-

стильова різноманітність. Інформація, що передається в медіа-текстах, має бути збалансованою, об'єктивною й достовірною. Однак цих принципів не завжди дотримуються. Журналісти не просто інформують нас про події, що відбулися, а маніпулюють інформацією (спотворюють, замовчують її, підбирають матеріали певним чином). Так вони створюють необхідний образ дійсності, формують у свідомості адресата ціннісні орієнтири, нав'язують людям думку, поведінку та світогляд.

4. Передавання маніпулятивного впливу тексту в перекладі потребує, насамперед, комунікативно-прагматичної еквівалентності, а також прагматичної адаптації таких текстів у світлі соціокультурних, психологічних та інших відмінностей між одержувачами тексту оригіналу та перекладеного варіанту. У цьому процесі перекладач використовує перекладацькі трансформації, які є міжмовними змінами, спрямованими на передавання не лише форми, а і змісту та прагматичного спрямування вихідного тексту в перекладі.

РОЗДІЛ 2 ЛІНГВО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНВАГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВ (НА ПРИКЛАДІ ПРОМОВИ ДОНАЛЬДА ТРАМПА)

2.1. Фонетичні особливості

Публічні виступи та промови завжди розглядалися як різновид усного висловлювання, вони відрізняються від літературних творів, але також мають певні особливості, яких немає в усній творчості. Через це оратори завжди приділяють велику увагу ритму, тону, наголосу, паузам. Сценарій інавгураційної промови зазвичай пишеться до самої події, тому доповідач має бути повністю підготовлений. І в цій урочистій ситуації президент має показати не тільки свої здібності, але і проявити свій патріотизм. Якщо він буде говорити та заїкатись, йому навряд чи хтось повірить. У своїх промовах, Дональд Трамп рідко пропускає або прожовує звуки. Йому вдається говорити чітко, щоби слухач міг чітко почути кожне його слово. Він також рідко використовує скорочення. Він, наприклад, радше використає “*have not*” аніж “*haven't*”. Щоразу, коли він промовляє слова “*Make America ... Again*”, він робить невеличку паузу, щоби слухачі могли йому поаплодувати.

Однією з відмінних характеристик мовлення Дональда Трампа є відповідний ритм, який дає змогу слухачам насолоджуватися промовою так, неначе вони слухають якусь мелодичну пісню. І це одна з причин, чому його промови приваблюють таку кількість людей. Дональд Трамп добре використовує ритм. Розставивши наголоси на відповідні склади, він зробив свою промову схожою на поетичний твір. Наприклад,

(43) *The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed across the entire world.* (DTIS: URL)

У цьому реченні він наголошує такі слова: “wealth”, “middle class”, “ripped”, “homes”, “redistributed”, “world”, водночас слова “of”, “has”, “from”, “across” залишаються ненаголошеними. Така побудова речення й така розстановка наголосів розкриває усю пагубність ситуації, у якій перебуває середній клас американців. Він сподівається заохотити громадян протистояти несправедливому статус-кво і відновити нову і процвітаючу націю. У цьому реченні:

(47) *We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies, and destroying our jobs.* (DTIS: URL)

слова “borders”, “ravages”, “countries”, “products” є не тільки наголошеними, але й римуються з кожним наступним словом. Це речення демонструє його рішучість у розв’язанні проблем і зарученні підтримання громадян.

Алітерація — фонетичний стилістичний прийом, у якому повторюються подібні за звучанням приголосні для підсилення звукової або інтонаційної виразності й музичності. Алітерація широко використовується в літературі, а також сучасній музиці та багатьох інших медіа. Реалізація алітерації може ідеально поєднати відчуття музики та красу поезії. Вона також може спонукати слухачів уважно замислитися над змістом промови та вираженням емоцій. Наприклад,

(33) *This American carnage stops right here and stops right now;* (DTIS: URL)

(36) *We share one heart, one home, and one glorious destiny;* (DTIS: URL)

(46) *Every decision on trade, on taxes, on immigration, on foreign affairs will be made to benefit American workers and American families.* (DTIS: URL)

У промові Дональда Трампа алітерація також використовувалася як спосіб підсилення його мовної харизми, от як наприклад в цих реченнях:

(84) *It is time to remember that old wisdom our soldiers will never forget: that whether we are black or brown or white, we all bleed the same red blood of patriots.*

(DTIS: URL)

(85) *We all enjoy the same glorious freedoms, and we all salute the same great American Flag.* (DTIS: URL)

Тут поєднуються довершений час та емоції. І Дональд Трамп вказує на свободу, свідками якої є всі.

Отже, на фонетичному рівні основним засобом створення маніпулятивного впливу в текстах сучасного медійного дискурсу є алітерація, що прикрашає мовлення того, хто виступає з промовою та сприяє некритичному сприйманню інформації через привабливу зовнішню форму висловлювання.

2.2. Лексико-стилістичні особливості

З огляду на різноманітне походження та соціальний статус своїх слухачів, замість абстрактної термінології чи складних речень Дональд Трамп використовував загальноживані слова, які громадяни чують і використовують щодня. Під час промови, слухач не може прокручувати в голові й обдумувати кожне слово, тому варто лише говорити в належному часі та використовувати яскраві, але легкі для розуміння слова, щоби висловити свої ідеї та думки. Якщо спікер хоче продемонструвати свій високий рівень мови, використовуючи складні слова, він може втратити більше, ніж здобути, і слухачі, ймовірно, швидко збудуться його слухати і фокус їхньої уваги зміститься на щось інше.

Дональд Трамп ж абсолютно уникнув таких проблем. У своїй промові він використовував ті слова, що люди вживають у повсякденному житті, продемонструвавши у такий спосіб і свій патріотизм. Наприклад,

(29) *These are just and reasonable demands of righteous people and a righteous public, but for too many of our citizens, a different reality exists.* (DTIS: URL)

(30) *Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation.* (DTIS: URL)

(31) *An education system, flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of knowledge.* (DTIS: URL)

(32) *And the crime and gangs and drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential.* (DTIS: URL)

Такі слова як “trapped”, “tombstones”, “cash”, “crime” “gangs and drugs”, “stolen” and “robbed” є дуже простими для розуміння загальної аудиторії. Використовуючи ці слова, Дональд Трамп хоче підкреслити суворе економічне середовище та небезпечну соціальну атмосферу, з якою стикаються громадяни. Його мета — вселяти дух патріотизму у своїх слухачів, і ця промова безсумнівно вдало вразила чуйну струнку в серцях його слухачів. Завдяки вмілому використанню мови глядачі були вражені його гламуром..

Використання займенників першої та другої особи (однини чи множини). Однією з цілей промови є створення можливості для мовця мати пряме та тепле спілкування зі слухачем, щоби резонувати з його серцем. Тому оратору потрібно активно висловлювати власну думку та рішення, і тому більшість ораторів часто використовують слова від першої особи, як-от I(me) і we(us). Використовуючи займенник першої особи множини “we”, оратори можуть подолати прірву між своїми слухачами та собою, скоротивши дистанцію та

влившись у течію громадської думки. І коли вони мають спільні погляди, тисячі звичайних людей природно сприймуть численні промови політика. Крім того, використовуючи займенник другої особи “*you*”, оратор може відразу отримати реакцію своїх щирих слухачів, а його стиль розмови буде схожим на дружню дискусію. У такому вигляді вони не тільки глибоко розглядають міжособистісну психологію, але й демонструють свої знання прагматики.

У промові Дональда Трампа не бракує займенників першої та другої особи. Наприклад,

(9) *Today’s ceremony, however, has very special meaning.* (DTIS: URL)

(10) *Because today we are not merely transferring power from one Administration to another, or from one party to another – but we are transferring power from Washington, D.C. and giving it back to you, the people.* (DTIS: URL)

У цьому прикладі, плавно використовуючи займенники першої та другої особи, Дональд Трамп демонструє свою рішучість справедливого передання влади на благо громадян.

І ще один приклад:

(89) *Your voice, your hopes, and your dreams, will define our American destiny.* (DTIS: URL)

(90) *And your courage and goodness and love will forever guide us along the way.* (DTIS: URL)

У цьому реченні Дональд Трамп розкрив своє розуміння домінуючої ролі людей і сподівався заохочувати пристрасть громадян до прискорення відродження Америки.

Побудова речень та вибір слів. Щоби ясно й точно висловити свою ідею, мовець не має використовувати якісь екстравагантні слова та вислови. Замість

використання абстрактних і загальних поннять, вибір ясних та зрозумілих слів може найбільше захопити слухачів. Ретельний підбір слів допомагає справити враження на слухачів і спряє тому, щоби публіка сприйняла ідею, яку оратор намагається поширити. В інавгураційній промові Дональда Трампа він використав точні слова, щоби висловити такі свої ідеї, як-от, наприклад, занепокоєння серйозними проблемами, з якими стикається американський народ, і його співчуття простим громадянам.

Дональд Трамп використовує деякі візуальні та конкретні слова, як-от,

(11) *people have borne the cost*; (DTIS: URL)

(13) *the jobs left, and the factories closed*; (DTIS: URL)

(42) *the factories shuddered and left our shores*; (DTIS: URL)

(43) *The wealth of our middle class has been ripped*; (DTIS: URL)

(47) *protect our borders from the ravages of other countries*; (DTIS: URL)

(56) *build new roads, and highways, and bridges, and airports, and tunnels, and railways*. (DTIS: URL)

Ці слова визначають умови життя людей і шлях інновацій у майбутнє.

У своїй інавгураційній промові Дональд Трамп організував структуру та тривалість своєї промови на належному рівні, а також правильно використовував паралелізм, куплети та повторення, щоб уникнути тупості та чітко висловлювати свої думки та ідеї.

Паралелізм. Речення з паралельними конструкціями з'являються в промові Дональда Трампа з високою частотою. Наприклад,

(15) *Their victories have not been your victories*. (DTIS: URL)

(16) *Their triumphs have not been your triumphs; and while they celebrated in our nation's Capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land*. (DTIS: URL)

У цій промові Дональд Трамп використав сатиру, щоб описати тих політиків, які вкрали багатства всіх націй, і він виявляє свій гнів на тих пустословів, які постійно скаржаться, але ніколи не роблять нічого на користь людям. Він також зазначає, що зробить усе, щоби змінити несправедливу розстановку влади. Очевидно, це підсилило тон і задало настрій використанню речень із паралельними конструкціями.

Інший приклад такого речення:

(52) *We will bring back our jobs.* (DTIS: URL)

(53) *We will bring back our borders.* (DTIS: URL)

(54) *We will bring back our wealth.* (DTIS: URL)

(55) *And we will bring back our dreams.* (DTIS: URL)

Він дав свої щирі обіцянки своїм улюбленим і поважним громадянам. Він хоче, щоб усі, хто живе в Америці, знали про його тверду рішучість. На відміну від свого попередника, Дональд Трамп вважає себе реформатором, який впровадить інновації в стару бюрократичну Америку та відбудує нову процвітаючу та неупереджену країну. Ключовий момент цього речення полягає в тому, щоби підкреслити концепцію «американської мрії», яка генерувалася роками, але була доведена як безсмертна, але щоденно нова тема.

Куплет. Використання риторики антитези може допомогти перетворити речення зі звичайного на більш охайне та привабливе. Його легко запам'ятати і продекламувати у звичайному часі. Як і поетичний твір, промова також може спонукати слухачів відчувати красу та її сердечну силу. Це те, що називають «магією мови». Поєднуючи тепло орації та вишуканість літератури, недарма багато промов, як стиль висловлювання, стали одним із найцінніших скарбів

людської літератури. Безперечно, антитеза як спосіб вираження також сприяє поширенню змісту мови. Тим часом ці потужні слова не тільки вразили багатьох людей, але і вразили світ.

Одним із прикладів є:

(62) *reinforce old alliances and form new ones.* (DTIS: URL)

А також:

(12) *Washington flourished – but the people did not share in its wealth;* (DTIS: URL)

(13) *Politicians prospered – but the jobs left, and the factories closed;* (DTIS: URL)

(67) *speak our minds openly, debate our disagreements honestly.* (DTIS: URL)

Ці слова є політикою Дональда Трампа та його побажаннями американському народу. Широке використання куплетів дає оратору можливість просувати свій найгучніший голос. Гарний мовний текст будується з кожного компонента, а це означає, що не можна недооцінювати так званий «непотрібний вислів».

Повторення. Повторення — це просте повторення слова в реченні чи поетичному рядку без особливого розташування слів для забезпечення наголосу. Взагалі кажучи, текст промови має прагнути до простоти та усунення надмірності. Однак, щоби підкреслити деякі конкретні деталі, за допомогою звичайного літературного прийому — повтору, ми можемо організувати його появу разом із паралелізмом. Ми можемо привернути увагу слухачів і пробудити їхню пристрасть за допомогою цього прийому. В інавгураційній промові Дональда Трампа він використовував цей риторичний прийом доволі

часто, щоби посилити свій тон. Він хоче звернутися до громадян за їхньою підтримкою, сподіваючись, що вони знову об'єднаються та підуть за ним.

Наприклад, у першому абзаці “*we will*” трапляється 4 рази, а в середній частині мови “*we will*” трапляється 9 разів. У цій частині Дональд Трамп пояснює шлях, яким прямує американський народ. Він закликає своїх співвітчизників сміливо йти вперед і без вагань справлятися з усіма проблемами. І він наполягає на тому, що соціальна згуртованість є важливим чинником у відновленні великої Америки.

Іншим прикладом є остання частина цього уривка: “*We will make ... Again*”, повторена 5 разів. В останній частині цієї промови Дональд Трамп підбиває підсумки, щоби завершити свою промову. Однак незважаючи на те, що він має інновації, він також дотримується одного правила, яке зазвичай виконують усі президенти. Іншими словами, він також висловлює свою думку про реформи та користь громадян. З якими б проблемами та особистими кризами не стикалися люди, вони завжди можуть знову об'єднатися, як колись раніше, і це вважається американським духом. І змішане використання повторів і паралелізму значною мірою посилює вираження рішучості та стійкості президента.

Метафора. Метафора — це фігура мови, яка безпосередньо порівнює одну річ з іншою для стилістичного ефекту; сутність одних явищ та предметів розкривається через інші на основі їхньої подібності або контрасту. Це важливий літературний прийом, який широко використовується в промовах. Цей засіб має багато функцій, і перша - зробити вислів більш яскравим. Експресивну силу тексту мовлення можна значно посилити за допомогою

метафори. Крім того, мовець може пов'язати свій життєвий досвід із досвідом слухача і викликати у нього емоційний резонанс. У такий спосіб слухачі можуть візуалізувати те, що оратор хоче висловити. Метафора, як корисна фігура мови, може бути використана оратором, який планує використати існуючий вислів, щоби пояснити публіці щось нове й незнайоме. Не дивно, що відомі політики охоче використовують цей елементарний прийом у своїх промовах.

Наприклад, в інавгураційній промові Дональда Трампа він використовує такі метафори:

(3) *Together, we will determine the course of America and the world for years to come.* (DTIS: URL)

(42) *One by one, the factories shuttered and left our shores, with not even a thought about the millions upon millions of American workers left behind.* (DTIS: URL)

(49) *I will fight for you with every breath in my body— and I will never, ever let you down.* (DTIS: URL)

(64) *When you open your heart to patriotism, there is no room for prejudice.* (DTIS: URL)

Метафора відіграє важливу роль у покращенні зрозумілості мови. Цими реченнями Дональд Трамп намагається передати улюбленим співвітчизникам свої переконання та почуття. Нам усім відомо, що велика кількість людей сприймає його як божевільного і руйнівника, але він хоче змінити цей нерозумний образ, який генерувався роками. Використовуючи метафору, Дональд Трамп щиро обмінюється думками з американським народом.

Також використання метафори Д. Трампом є надзвичайно важливим стилістичним засобом, який політик використовує для того, аби викликати у своїх слухачів певну емоцію або реакцію. Наприклад,

(28) *Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves.* (DTIS: URL)

(29) *These are the just and reasonable demands of a righteous public, but for too many of our citizens, a different reality exists.* (DTIS: URL)

(30) *Mothers and children trapped in poverty in our inner cities, rusted out factories, scattered like tombstones across the across the landscape of our nation.* (DTIS: URL)

Тут Дональд Трамп за допомогою метафори намагається пояснити, що багато неблагополучних сімей, змушені боротися за виживання, адже живуть у злиднях. Цим він також намагається привернути увагу до байдужості попередньої влади до проблем американського суспільства.

Метафора у речені

(32) *And the crime, and the gangs, and the drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential.* (DTIS: URL)

має негативний відтінок. Тут за допомогою метафори Трамп намагається привернути увагу своїх слухачів до високого рівня злочинності в країні та тих негативних наслідків, які це має для американського суспільства. Люди, які скоюють злочини, більше не сприяють розвитку суспільства. Президент також наголошує на негативному впливі наркоторгівлі та злочинності.

У наступному прикладі президент ділиться своєю точкою зору щодо стану системи освіти в Сполучених Штатах:

(31) *An education system flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of all knowledge.* (DTIS: URL)

Тут метафора знову ж таки має негативний відтінок. Трамп наголошує на тому, що хоч потік грошей у систему освіти є надзвичайно великим, це ніяк не сприяє навчанню молоді, адже вони не отримують жодних знань. Тобто, основну свою функцію – давати нові знання дітям та молоді – система освіти в країні не виконує. Відповідно, можна дійти висновку, що кількість грошей, витрачених на освіту, не відповідає якості освіти.

За допомогою метафори у цьому прикладі колишній президент намагається підкреслити свою надзвичайну відданість американському народу:

(46) *Every decision on trade, on taxes, on immigration, on foreign affairs, will be made to benefit American workers and American families.* (DTIS: URL)

(47) *We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies, and destroying our jobs.* (DTIS: URL)

(48) *Protection will lead to great prosperity and strength.* (DTIS: URL)

(49) *I will fight for you with every breath in my body.* (DTIS: URL)

(50) *And I will never, ever let you down.* (DTIS: URL)

Цією заявою Дональд Трамп хоче запевнити своїх слухачів, що він буде наполегливо працювати на благо Сполучених Штатів. Політик наголошує, що вся його робота буде спрямована не на його власне благо, а на благо американського народу.

У наступному прикладі Дональд Трамп використовує метафору для того, щоб висловити своє негативне ставлення до радикального ісламського тероризму:

(62) *We will reinforce old alliances and form new ones, and you unite the civilized world against radical Islamic terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth.* (DTIS: URL)

Метафора *from the face of the Earth* підкреслює негативне ставлення президента до тероризму. Цією заявою він наголошує, що настав момент покласти край ісламському тероризму, і також каже, що США будуть займатися ліквідацією радикального ісламського тероризму за підтримки інших країн.

Гіпербола. Гіпербола – це такий словесний зворот, в якому ознаки описуваного предмета подаються в надмірно перебільшеному вигляді з метою привернути до них особливу увагу читача або слухача.

У своїх промовах політик іноді застосовує гіперболи. Наприклад,

(64) *When you open your heart to patriotism, there is no room for prejudice.*

(DTIS: URL)

(66) *The Bible tells us, how good and pleasant it is when God's people live together in unity.* (DTIS: URL)

(67) *We must speak our minds openly, debate our disagreements, but always pursue solidarity.* (DTIS: URL)

(68) *When America is united, America is totally unstoppable.* (DTIS: URL)

Президент хоче підкреслити, що єдність – запорука успіху. Лише об'єднавшись, країна зможе стати могутньою державою. Народ і влада повинні працювати разом для досягнення спільних цілей. У цьому випадку гіпербола сприяє виразності фрази та засвідчує розмах амбіцій президента.

Метонімія. Метонімія – це слово, значення якого переноситься на найменування іншого предмета, пов'язаного з властивим для даного слова предметом за своєю природою. У своїх промовах Дональд Трамп доволі часто використовує цей стилістичний засіб. Наприклад,

(12) *Washington flourished, but the people did not share in its wealth.* (DTIS: URL)

(13) *Politicians prospered, but the jobs left and the factories closed.* (DTIS: URL)

У наведеному прикладі *Washington* виступає як орган влади. У своїй промові Трамп чітко пояснює, що Вашингтон процвітав, але не ділився своїм процвітанням з народом Америки. Політики процвітали, а робочі місця та фабрики зникали. У своїй інавгураційній промові Дональд Трамп наголошує, що зусилля людей занадто довго недооцінювалися. Це підтверджує його і його наступне твердження:

(9) *Today's ceremony, however, has very special meaning.* (DTIS: URL)

(10) *Because today we are not merely transferring power from one administration to another, or from one party to another, but we are transferring power from Washington, D.C., and giving it back to you, the people.* (DTIS: URL)

Тут політик звертається радше до «звичайних людей», а не просто до громадян Сполучених Штатів. За словами президента, це день, коли демократична партія передає владу народу, а не республіканській партії. Вашингтон більше не володіє владою. Країна існує, щоб служити своїм громадянам. Цим коментарем Трамп підкреслює, що вже не уряд керує народом, а люди керують урядом.

Епітети. Епітет – це літературний термін, яким пояснюється слово, що має яскраве образне значення, тобто впливає на виразність поряд написаного слова. Найчастіше в якості епітетів використовуються прикметники і займенники. У своїх промовах, Дональд Трамп доволі часто використовує саме

епітети. Вони зазвичай можуть мати або негативну або позитивну конотацію і тим самим виражати ставлення мовця до того, про що він/вона говорить.

Наприклад у цьому реченні епітет передає позитивне ставлення:

(56) *We will build new roads, and highways, and bridges, and airports, and tunnels, and railways all across our wonderful nation.* (DTIS: URL)

За допомогою епітета *wonderful* Трамп хоче наголосити на своєму позитивному ставленні до америсканського народу.

У наступному ж прикладі епітет використовується з метою передачі негативного ставлення політика до радикального ісламського тероризму:

(62) *We will reinforce old alliances and form new ones, and you unite the civilized world against radical Islamic terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth.* (DTIS: URL)

Тут колишній президент наголошує на проблемі тероризму та її негативному впливі. Він обіцяє викоринити радикальний ісламський тероризм.

2.3. Граматико-синтаксичні особливості

Розповідні речення. Використання розповідних речень дає змогу мовцеві спокійно висловити свої думки та підкреслити об'єктивність і щирість своїх слів. Використовуючи цей найбільш часто використовуваний тип речень, мовець має намір дати зрозуміти слухачам, що перед тим, як говорити, він подумав над тим, що буде говорити. Це можна побачити в наведених нижче прикладах:

(59) *We will seek friendship and goodwill with the nations of the world – but we do so with the understanding that it is the right of all nations to put their own interests first.* (DTIS: URL)

(60) *We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example.* (DTIS: URL)

(61) *We will shine for everyone to follow.* (DTIS: URL)

(62) *We will reinforce old alliances and form new ones – and unite the civilized world against Radical Islamic Terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth.* (DTIS: URL)

“We...”, як паралель до розповідного речення, з’являється в усіх цих прикладах. У прикладі

(59) *We will seek friendship and goodwill with the nations of the world – but we do so with the understanding that it is the right of all nations to put their own interests first.* (DTIS: URL)

Дональд Трамп сказав, що він вестиме американський уряд до побудови справжньої дружби з усією нацією. Він вважає, що інтереси Америки — це те, що його найбільше хвилює, і те ж саме роблять інші країни зі своїми інтересами. Приклади

(60) *We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example.* (DTIS: URL)

(61) *We will shine for everyone to follow.* (DTIS: URL)

вказують на те, що Америка не має наміру зміцнювати свою гегемонію, а імовірніше хоче стати гарним прикладом, гідним наслідування. Цей приклад також демонструє його цілеспрямованість знову зробити Америку великою. У той час як у прикладі

(62) *We will reinforce old alliances and form new ones – and unite the civilized world against Radical Islamic Terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth.* (DTIS: URL)

він хоче впевнити весь світ і американський народ, що він буде підтримувати стосунки зі старими друзями Америки і створить можливість знайти нових друзів. Однак релігійний екстремізм і тероризм знаходяться поза

межами, а це означає, що ці небезпечні сили мають бути усунені, щоб уникнути загрози миру Америки, а також усьому людському товариству.

Послідовне використання трьох декларативних речень також демонструє позитивну позицію Дональда Трампа, і він хоче відновити віру громадян у нього. І використання також вказує на роль його як адресата, який передає повідомлення, і роль слухача як адресата, який отримує інформацію.

Наказові речення. Функція наказового речення полягає в тому, щоби заручитися підтриманням слухачів і сильніше й емоційніше висловити думку мовця. Успішний оратор прагне, щоб аудиторія мала певний резонанс, і сподівається, що вона зробить певні дії. Крім того, у промові Дональда Трампа він використав деякі з них, щоби вказати, що незалежно від того, президент він чи ні, він просто хоче зробити деякі пропозиції. Він рівний звичайним людям, і він хоче зробити все для їхнього блага. Його щирість допомагає зберегти його авторитет у масах. Наприклад:

(78) *Do not allow anyone to tell you that it cannot be done.* (DTIS: URL)

(79) *No challenge can match the heart and fight and spirit of America* (DTIS: URL)

У цьому реченні Дональд Трамп повторив концепцію духу Америки. Він бажає співвітчизникам подолати прірву «неспроможності» й почати з усього, що можна зробити. Він використовує наказове речення, щоби знову надихнути людей на американську мрію. Використання наказового способу зробило виступ більш переконливим і посилило мовленнєвий ефект.

Побудова речень та мовлення. Структура речень відіграє неабияку роль у процесі вираження інформації під час мовлення. Безсумнівно, якщо оратор хоче, щоби його мова була пишною, то її структурі потрібно приділити багато

уваги. Промова характеризується чіткою структурою та оригінальним каркасом, а оригінальний характер структури дискурсу є його головною особливістю. Усе це разом жає змогу слухачеві легко зрозуміти та прийняти думку та ідеї мовця. І промову Дональда Трампа можна поділити на шість частин. Загальна структура матиме приблизно такий вигляд:

- (1) Висловлення поваги до всіх учасників;
- (2) Підкреслення важливості національних зусиль і особливого значення цієї інавгураційної промови;
- (3) Серйозна ситуація, з якою стикається американський народ;
- (4) Висловлення своїх планів і визначення інновацій;
- (5) Звернення до пробудження та підтримки громадськості;
- (6) Найкращі побажання Сполученим Штатам Америки.

Висновки до розділу 2

1. У 2 розділі ми проаналізували інавгураційну промову Дональда Трампа, особливо з аспекту стилістичних особливостей.
2. По-перше, Дональд Трамп висловлювався яскраво та потужно. З огляду на різну освіту своїх виборців, йому вдалося донести свої повідомлення з відповідною швидкістю, і він використав велику кількість художніх прийомів, які значною мірою надали піднесеного характеру змісту його промови. Достоїнства високих художніх досягнень і універсальності ідеально поєдналися. Однак його мова не просто відліплена з його попередників, через неї також розвіялася виразна харизма.
3. По-друге, оратор добре використовує навички використання слів, щоби висловлювати свої ідеї зрозуміло та ясно. Адресати інавгурації

американського президента з'їхалися з усієї країни, і тому текст промови потрібно було підготувати заздалегідь. Отже, мовлення було визначено як суміш письмових характеристик і усних характеристик. Замість абстрактних і важких слів найкраще підійдуть короткі, але точні слова. Соціальну згуртованість та групову ідентифікацію можна посилити, використовуючи займенники першої та другої особи.

4. По-третє, з огляду на літературні норми, риторичні прийоми також відіграють чималу роль у промові. Після того, як його промова буде завершена, текст негайно пошириться в інтернеті, газетах і теленовинах. Громадяни можуть переглянути промову, тоді як їхні попередники можуть не мати такої можливості. Людей дедалі більше цікавить заява президента, і не дарма президенти зосередилися на риторичці, яка є найефективнішим методом покращення мови.
5. Крім того, його промова виблискувала політичною логікою, що посилювало переконливість та емоційність. Рівень релігійного підтексту також залишається в його промові з огляду на історичне тло заснування Америки. Надихнути кількох американських громадян прийняти традиційний патріотизм також є причиною. Структура виступу чітка. У промові використовувалися всілякі риторичні прийоми, щоби зробити атмосферу живою і яскравою.
6. Ця промова досягла надзвичайно високого художнього досягнення. Текст виступу досяг високого ступеня єдності, висвітлюючи ідеї, думки та почуття оратора; є сильний заклик дати змогу аудиторії резонувати з оратором. Крім того, мова також тісно пов'язана з

характерним стилем, що відповідає епосі. Дональд Трамп був успішним оратором завдяки бурхливим оплескам і радощам.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ВІДТВОРЕННІ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

3.1 Лексичні трансформації як засіб передачі маніпулятивного впливу медійних текстів при перекладі

Для відтворення багаторівневих мовних засобів реалізації маніпулятивного впливу використовуються перекладацькі трансформації на різних мовних рівнях. До таких перекладацьких трансформацій належать лексичні, лексико-семантичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації.

Практична транскрипція, транслітерація та калькування є прикладами лексичних перекладацьких трансформацій, які використовуються при передаванні маніпуляції сучасним медіадискурсом у перекладі.

Практична транскрипція передбачає перекодування мовних засобів маніпулювання медійним дискурсом на фонетичному рівні за допомогою мови перекладу. Зважаючи на це, під час перекладу алітерації, створеної власними іменами та реаліями, практична транскрипція є ефективним засобом передавання:

(1) *Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama, fellow Americans, and people of the world, thank you* (DTIS: URL) – *Голово Верховного Суду Робертс, президенте Картер, президенте Клінтон, президенте Буш, президенте Обама, дорогі американці й люди всього світу: дякую вам* (ПДТ: URL);

(10) *Because today we are not merely transferring power from one administration to another, or from one party to another, but we are transferring power from Washington, D.C., and giving it back to you, the people* (DTIS: URL) –

Тому що сьогодні ми не просто передаємо владу від однієї адміністрації до іншої, або від однієї партії іншій. Ми передаємо владу з Вашингтону, округ Колумбія, і повертаємо її вам, людям (ІПДТ: URL);

(45) We assembled here today our issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power, from this day forward: a new vision will govern our land, from this day forward, it's going to be only America first. America first (DTIS: URL) – Сьогодні ми зібралися тут і хочемо, щоб нас почули в кожному місті, в кожній іноземній столиці та в усіх коридорах влади. З цього дня наша держава буде керуватися новою стратегією: Америка передусім (ІПДТ: URL);

(86) And whether a child is born in the urban sprawl of Detroit or the windswept plains of Nebraska, they look up at the at the same night sky, they fill their heart with the same dreams and they are infused with the breath of life by the same almighty creator (DTIS: URL) – Неважливо, чи дитина народилась в міських багатоповерхівках Детройту, чи на відкритих вітрах рівнинах Небраски, вони споглядають на те ж нічне небо, вони наповнюють свої серця тими ж мріями, в них вирує життя, подароване Всемогутнім Творцем (ІПДТ: URL).

Транслітерація або транслітерування - конверсія систем письма, при якій кожний графічний елемент (знак) однієї системи письма передається одним і тим самим графічним елементом іншої системи письма; заміна знаків, літер (чи їх поєднань), текстів однієї писемності (графічної системи письма) знаками чи літерами іншої, незалежно від їхньої вимови, наприклад, America – Америка:

(45) We assembled here today our issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power, from this day forward: a new vision will govern our land, from this day forward, it's going to be only America first. America first (DTIS: URL) – Сьогодні ми зібралися тут і хочемо, щоб нас почули в кожному місті, в кожній іноземній столиці та в усіх коридорах влади.

З цього дня наша держава буде керуватися новою стратегією: Америка передусім (ІПДТ: URL).

Калька або калькування — різновид мовного запозичення, утворення нового фразеологізму, слова або нового значення слова через буквальний переклад відповідного іншомовного елемента. Цю перекладацьку трансформацію зазвичай використовують у ситуаціях, коли є необхідність відтворення мовних засобів маніпуляції покомпонентно. Але також калькування дуже популярне при відтворенні тих фраз, у яких маніпулятивний потенціал закладено в окреме словосполучення:

(30) *Mothers and children trapped in poverty in our inner cities, rusted out factories, scattered like tombstones across the across the landscape of our nation* (DTIS: URL) – Матері з дітьми скніють у пастці злиднів, заржавілі заводи розкидані по ландшафту, немов надгробні плити (ІПДТ: URL);

(33) *This American carnage stops right here and stops right now* (DTIS: URL) – Але ця американська бійня припиниться тут і зараз (ІПДТ: URL);

(47) *We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies and destroying our jobs* (DTIS: URL) – Ми повинні захистити наші кордони від нападків інших країн, які виробляють нашу продукцію, крадуть наші компанії та знищують наші робочі місця (ІПДТ: URL);

(48) *Protection will lead to great prosperity and strength* (DTIS: URL) – Захист призведе до великого процвітання і сили (ІПДТ: URL);

(49) *I will fight for you with every breath in my body* (DTIS: URL) – Я буду боротися за вас кожним подихом свого тіла (ІПДТ: URL);

(58) *We will follow two simple rules: buy American, and hire American* (DTIS: URL) – В цій справі ми повинні керуватися двома простими принципами: купуй американське і наймай на роботу американців (ІПДТ: URL);

(66) *The Bible tells us, how good and pleasant it is when God's people live together in unity* (DTIS: URL) – *Біблія каже нам: як добре і приємно, коли Божий народ живе разом у єдності* (ІПДТ: URL);

(70) *We are protected, and we will always be protected* (DTIS: URL) – *Ми захищені, і завжди будемо захищені* (ІПДТ: URL);

(73) *Finally, we must think big and dream even bigger* (DTIS: URL) – *Ми повинні мислити масштабно, а мріяти ще масштабніше* (ІПДТ: URL);

(75) *We will no longer accept politicians who are all talk and no action, constantly complaining but never doing anything about it* (DTIS: URL) – *Ми не будемо миритися з політиками, які постійно говорять і нічого не роблять, постійно скаржаться і не ворухнуть пальцем* (ІПДТ: URL).

Деякі вставні слова також передаються за допомогою калькування:

(10) *Because today we are not merely transferring power from one administration to another, or from one party to another, but we are transferring power from Washington, D.C., and giving it back to you, the people* (DTIS: URL) – *Тому що сьогодні ми не просто передаємо владу від однієї адміністрації до іншої, або від однієї партії іншій. Ми передаємо владу з Вашингтону, округ Колумбія, і повертаємо її вам, людям* (ІПДТ: URL);

(11) *For too long, a small group in our nation's capital has reaped the rewards of government, while the people have borne the cost* (DTIS: URL) – *Занадто довго невелика група людей у столиці пожинала плоди правління, тоді як народ ніс на собі весь тягар* (ІПДТ: URL);

(38) *For many decades, we've enriched foreign industry at the expense of American industry, subsidized the armies of other countries, while allowing for the very sad depletion of our military* (DTIS: URL) – *Десятиліття за десятиліттям ми збагачували промисловість інших країн коштом американської індустрії. Ми вкладали кошти в армії інших держав, дозволяючи при цьому виснажуватися нашому війську* (ІПДТ: URL);

(40) *And spent trillions and trillions of dollars overseas, while America's infrastructure has fallen into disrepair and decay* (DTIS: URL) – *Ми витрачали трильйони й трильйони доларів за океаном, а тим часом інфраструктура Америки занепадала і руйнувалася* (ПДТ: URL);

(51) *America will start winning again, winning like never before* (DTIS: URL) – *Америка знову почне перемагати, перемагати так, як ніколи раніше* (ПДТ: URL);

(87) *So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, from ocean to ocean, hear these words* (DTIS: URL) – *Тому хай всі американці, у кожному місті, ближньому і дальньому, великому і малому, від гори до гори, і від океану до океану, почують ці слова* (ПДТ: URL);

Отже, лексичні трансформації використовуються або для перекодування змісту маніпулятивного висловлювання за допомогою мови оригіналу, або для точного передавання лінгвістичних засобів маніпуляції за допомогою мови перекладу, зважаючи як на форму, так і на зміст.

3.2 Лексико-семантичні трансформації при відтворенні маніпулятивності текстів медійного дискурсу в перекладі

Лексико-семантичні перекладацькі трансформації можуть бути використані для відтворення мовних прийомів маніпуляції. Різниця в семантичній структурі і внутрішній формі слів вихідного тексту й цільового тексту, їхній взаємозв'язок, наявність сталих висловів у мовах, функція лексичної одиниці в контексті тексту та інші чинники зумовлюють необхідність використання різноманітних лексико-семантичних трансформацій. Прикладами таких перетворень є диференціація, модуляція, генералізація.

Диференціацію доволі часто використовують при відтворенні оцінних лексичних одиниць та евфемізмів з огляду на те, що в цьому випадку необхідно дібрати найбільш влучний варіант перекладу, що матиме маніпулятивний вплив на читача:

(30) *Mothers and children trapped in poverty in our inner cities, rusted out factories, scattered like tombstones across the across the landscape of our nation* (DTIS: URL) – *Матері з дітьми скніють у пастці злиднів, заржавілі заводи розкидані по ландшафту, немов надгробні плити* (ІПДТ: URL);

(31) *An education system flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of all knowledge* (DTIS: URL) – *А система освіти, хоч і переповнена грошима, залишає молоде прекрасне студентство без жодних знань* (ІПДТ: URL);

(32) *And the crime, and the gangs, and the drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential* (DTIS: URL) – *Злочинність, банди і наркотики вкрали забагато життів, позбавили нашу країну так багато нереалізованого потенціалу* (ІПДТ: URL);

(39) *We've defended other nation's borders while refusing to defend our own* (DTIS: URL) – *Ми захищали кордони інших націй, але не стежили за власними рубежами* (ІПДТ: URL).

Диференціацію також використовують для побудови контрастів, наприклад:

(11) (12) (13) (14) *For too long, a small group in our nation's capital has reaped the rewards of government, while the people have borne the cost. Washington flourished, but the people did not share in its wealth. Politicians prospered, but the jobs left and the factories closed. The establishment protected itself, but not the citizens of our country.* (DTIS: URL) – *Занадто довго невелика група людей у столиці пожинала плоди правління, тоді як народ ніс на собі весь тягар. Вашингтон процвітав, але не ділився з народом своїми багатствами. Процвітали політики, але робочі місця скорочувалися, а заводи закривалися. Вищі класи захищали себе, а не громадян нашої держави* (ІПДТ: URL).

При відтворенні маніпулятивних висловлювань ефективною є і така трансформація, як модуляція, яка дозволяє підібрати найкращий варіант перекладу, що викличе у читача певну емоційну реакцію:

(11) *For too long, a small group in our nation's capital has reaped the rewards of government, while the people have borne the cost* (DTIS: URL) – *Занадто довго невелика група людей у столиці пожинала плоди правління, тоді як народ ніс на собі весь тягар* (ПДТ: URL);

(28) *Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves* (DTIS: URL) – *Американцям потрібні хороші школи для своїх дітей, безпечні райони для своїх сімей та гідна робота для себе* (ПДТ: URL);

У деяких же випадках з метою звернення до більш глобальних явищ, можуть використовувати генералізацію, наприклад:

(42) *One by one, the factories shuddered and left our shores, with not even a thought about the millions and millions of American workers that were left behind* (DTIS: URL) – *Один за одним заводи й підприємства закривались і покидали наші береги без гадки про мільйони і мільйони американських робітників, яких просто забули* (ПДТ: URL);

(43) *The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed all across the world* (DTIS: URL) – *Наш середній клас розорили, відібравши його багатство для того, щоб роздати по всьому світу* (ПДТ: URL);

(52) *We will bring back our jobs* (DTIS: URL) – *Ми повернемо наші робочі місця* (ПДТ: URL);

(57) *We will get our people off of welfare and back to work, rebuilding our country with American hands and American labor* (DTIS: URL) – *Замість залежності від соцзахисту, ми повернемо нашим людям роботу, відновлюючи нашу країну американськими руками і працею* (ПДТ: URL);

(59) *We will seek friendship and goodwill with the nations of the world, but we do so with the understanding that it is the right of all nations to put their own interests first* (DTIS: URL) – *Ми будемо шукати дружби і доброї волі з народами світу — але з розумінням того, що кожна нація орієнтується в першу чергу на власні інтереси* (ІПДТ: URL);

(60) *We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example* (DTIS: URL) – *Ми нікому не будемо нав'язувати наш спосіб життя, а радше дозволимо йому стати осяйним прикладом для наслідування всім іншим* (ІПДТ: URL).

Отже, використання лексико-семантичних трансформацій зумовлене насамперед відмінностями в лексико-граматичних системах двох мов, стилістичних нормах і має на меті викликати в адресата сильні емоції та певну оцінку тексту перекладу, реалізуючи у такий спосіб маніпулятивний потенціал медіатексту.

3.3 Граматичні трансформації при відтворенні маніпулятивності текстів медійного дискурсу в перекладі

Використання граматичних перекладацьких трансформацій у перекладі медіатекстів визначається реалізацією маніпулятивності на різних мовних рівнях, відмінностями в лексико-семантичній і граматичній системах обох мов, а також потребами контексту, які включають транспозицію, граматичну заміни, додавання та вилучення.

Перекладацька трансформація транспозиція це зміна порядку слів у словосполученні чи реченні, викликана тим, що норми побудови речень та словосполучень у мові оригіналу та мові перекладу відрізняються. Наприклад,

(5) *We will confront hardships, but we will get the job done* (DTIS: URL) – *Нас чекають труднощі, але ми виконаємо поставлену роботу* (ІПДТ: URL);

(12) *Washington flourished, but the people did not share in its wealth* (DTIS: URL) – *Ваши́нгтон процвітав, але не ділився з народом своїми багатствами* (ПДТ: URL);

(16) *Their triumphs have not been your triumphs, and while they celebrated in our nation's capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land* (DTIS: URL) – *Їх тріумфи не були вашими тріумфами. Поки вони святкували у столиці, для страждених сімей по всій країні було мало приводів для свят* (ПДТ: URL);

(17) *That all changes, starting right here and right now* (DTIS: URL) – *Тут і сьогодні все це зміниться* (ПДТ: URL);

(24) *The forgotten men and women of our country will be forgotten no longer* (DTIS: URL) – *Забуті чоловіки й жінки нашої країни більше не будуть забуті* (ПДТ: URL);

(25) *Everyone is listening to you now* (DTIS: URL) – *Тепер усі слухають вас* (ПДТ: URL);

(29) *These are just and reasonable demands of righteous people and a righteous public, but for too many of our citizens a different reality exists* (DTIS: URL) – *Це справедливі та розумні вимоги добродесних людей і добродесного суспільства. На жаль, багатьох наших громадян переслідує зовсім інша реальність* (ПДТ: URL);

(38) *For many decades, we've enriched foreign industry at the expense of American industry, subsidized the armies of other countries, while allowing for the very sad depletion of our military* (DTIS: URL) – *Десятиліття за десятиліттями збагачували промисловість інших країн коштом американської індустрії. Ми вкладали кошти в армії інших держав, дозволяючи при цьому виснажуватися нашому війську* (ПДТ: URL);

(39) *We've defended other nation's borders while refusing to defend our own* (DTIS: URL) – *Ми захищали кордони інших націй, але не стежили за власними рубежами* (ІПДТ: URL);

(40) *And spent trillions and trillions of dollars overseas, while America's infrastructure has fallen into disrepair and decay* (DTIS: URL) – *Ми витрачали трильйони й трильйони доларів за океаном, а тим часом інфраструктура Америки занепадала і руйнувалася* (ІПДТ: URL);

(41) *We've made other countries rich while the wealth, strength and confidence of our country has dissipated over the horizon* (DTIS: URL) – *Ми збагачували інші країни, а достаток, сила і впевненість нашої держави зникали за обрієм* (ІПДТ: URL);

(43) *The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed all across the world* (DTIS: URL) – *Наш середній клас розорили, відібравши його багатство для того, щоб роздати по всьому світу* (ІПДТ: URL);

(45) *We assembled here today our issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power, from this day forward: a new vision will govern our land, from this day forward, it's going to be only America first. America first* (DTIS: URL) – *Сьогодні ми зібралися тут і хочемо, щоб нас почули в кожному місті, в кожній іноземній столиці та в усіх коридорах влади. З цього дня наша держава буде керуватися новою стратегією: Америка передусім* (ІПДТ: URL);

(51) *America will start winning again, winning like never before* (DTIS: URL) – *Америка знову почне перемагати, перемагати так, як ніколи раніше* (ІПДТ: URL);

(60) *We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example* (DTIS: URL) – *Ми нікому не будемо нав'язувати наш спосіб життя, а радше дозволимо йому стати осяйним прикладом для наслідування всім іншим* (ІПДТ: URL);

(62) *We will reinforce old alliances and form new ones, and you unite the civilized world against radical Islamic terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth* (DTIS: URL) – *Ми будемо зміцнювати старі союзи й укладати нові. Й об'єднаємо цивілізований світ проти радикального ісламського тероризму, який ми повністю викоринимо з лиця землі* (ІПДТ: URL);

(81) *Our country will thrive and prosper again* (DTIS: URL) – *Наша країна знову буде успішною і квітучою* (ІПДТ: URL);

(84) *It's time to remember that old wisdom our soldiers will never forget, that whether we are black, or brown, or white, we all bleed the same red blood of patriots* (DTIS: URL) – *Час згадати стару мудрість, яку ніколи не забували наші солдати: чи ми чорні, чи білі — у всіх нас тече та ж червона кров патріотів* (ІПДТ: URL);

(88) *You will never be ignored again* (DTIS: URL) – *Вас ніколи знов не проігнорують* (ІПДТ: URL);

(91) *Together, we will make America strong again* (DTIS: URL) – *Разом ми знову зробимо нашу країну сильною* (ІПДТ: URL);

(92) *We will make America wealthy again* (DTIS: URL) – *Разом ми знову зробимо нашу країну багатою* (ІПДТ: URL);

(93) *We will make America proud again* (DTIS: URL) – *Разом ми знову зробимо нашу країну гордою* (ІПДТ: URL);

(94) *We will make America safe again* (DTIS: URL) – *Разом ми знову зробимо нашу країну безпечною* (ІПДТ: URL);

(95) *And yes, together, we will make America great again* (DTIS: URL) – *I, так, разом ми знову зробимо Америку великою* (ІПДТ: URL).

Граматичні заміни – це спосіб перекладу, під час якого граматична одиниця в оригіналі перетворюється на одиницю мови перекладу з іншим

граматичним значенням. Заміні може піддаватися граматична одиниця будь-якого рівня: частина мови, член речення тощо. Наприклад,

(2) *We the citizens of America are now joined in a great national effort to rebuild our country and restore its promise for all of our people* (DTIS: URL) – *Ми, громадяни Америки, у цю мить об'єднали свої загальнонаціональні зусилля у справі відновлення нашої країни та здійснення обіцянок для всіх наших людей* (ІПДТ: URL);

(22) *What truly matters is not which party controls our government, but whether our government is controlled by the people* (DTIS: URL) – *Насправді важливо не те, яка партія отримала контроль над урядом, а те, що уряд підпорядковується народу* (ІПДТ: URL);

(30) *Mothers and children trapped in poverty in our inner cities, rusted out factories, scattered like tombstones across the across the landscape of our nation* (DTIS: URL) – *Матері з дітьми скніють у пастці злиднів, заржавілі заводи розкидані по ландшафту, немов надгробні плити* (ІПДТ: URL);

(31) *An education system flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of all knowledge* (DTIS: URL) – *А система освіти, хоч і переповнена грошима, залишає молоде прекрасне студентство без жодних знань* (ІПДТ: URL);

(36) *We share one heart, one home, and one glorious destiny* (DTIS: URL) – *У нас спільне серце, спільний дім і спільне славне майбутнє* (ІПДТ: URL);

(61) *We will shine for everyone to follow* (DTIS: URL) – *Ми будемо тим сяйвом, за яким всі будуть слідувати* (ІПДТ: URL);

(68) *When America is united, America is totally unstoppable* (DTIS: URL) – *Коли Америка об'єднана, її неможливо зупинити* (ІПДТ: URL);

(69) *There should be no fear* (DTIS: URL) – *Ми не повинні нічого боятися* (ІПДТ: URL);

(77) *Now arrives the hour of action* (DTIS: URL) – *Прийшов час діяти* (ІПДТ: URL);

(81) *Our country will thrive and prosper again* (DTIS: URL) – *Наша країна знову буде успішною і квітучою* (ІПДТ: URL).

Найчастіше додавання використовують, бо ця перекладацька трансформація носить пояснювальний характер, що дає змогу читачеві краще зрозуміти повідомлення мовця:

(1) *Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama, fellow Americans, and people of the world, thank you* (DTIS: URL) – *Голово Верховного Суду Робертс, президенте Картер, президенте Клінтон, президенте Буш, президенте Обама, дорогі американці й люди всього світу: дякую вам* (ІПДТ: URL);

(5) *We will confront hardships, but we will get the job done* (DTIS: URL) – *Нас чекають труднощі, але ми виконаємо поставлену роботу* (ІПДТ: URL);

(6) *Every four years, we gather on these steps to carry out the orderly and peaceful transfer of power, and we are grateful to President Obama and First Lady Michelle Obama for their gracious aid throughout this transition* (DTIS: URL) – *Кожні 4 роки ми збираємося на цих сходах, для того, щоб стати свідками мирної та упорядкованої передачі влади. Ми вдячні президенту Обамі та першій леді Мішель Обамі за їх люб'язну допомогу впродовж перехідного періоду* (ІПДТ: URL);

(23) *January 20th, 2017 will be remembered as the day the people became the rulers of this nation again* (DTIS: URL) – *20 січня 2017 року увійде в історію як день, коли народ знову став правителем нашої нації* (ІПДТ: URL);

(42) *One by one, the factories shuddered and left our shores, with not even a thought about the millions and millions of American workers that were left behind* (DTIS: URL) – *Один за одним заводи й підприємства закривались і покидали наші береги без гадки про мільйони і мільйони американських робітників, яких просто забули* (ІПДТ: URL);

(58) *We will follow two simple rules: buy American, and hire American* (DTIS: URL) – *В цій справі ми повинні керуватися двома простими принципами: купуй американське і наймай на роботу американців* (ІПДТ: URL);

(60) *We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example* (DTIS: URL) – *Ми нікому не будемо нав'язувати наш спосіб життя, а радше дозволимо йому стати осяйним прикладом для наслідування всім іншим* (ІПДТ: URL);

(66) *When you open your heart to patriotism, there is no room for prejudice* (DTIS: URL) – *Коли ви відкриваєте своє серце патріотизму, в ньому не залишається місце для забобонів* (ІПДТ: URL);

(71) *We will be protected by the great men and women of our military and law enforcement* (DTIS: URL) – *Ми захищені видатними чоловіками і жінками, які служать у наших збройних силах і правоохоронних органах* (ІПДТ: URL);

(92) *We will make America wealthy again* (DTIS: URL) – *Разом ми знову зробимо нашу країну багатою* (ІПДТ: URL);

(93) *We will make America proud again* (DTIS: URL) – *Разом ми знову зробимо нашу країну гордою* (ІПДТ: URL);

(94) *We will make America safe again* (DTIS: URL) – *Разом ми знову зробимо нашу країну безпечною* (ІПДТ: URL);

(95) *And yes, together, we will make America great again* (DTIS: URL) – *I, так, разом ми знову зробимо Америку великою* (ІПДТ: URL).

(97) *God bless you* (DTIS: URL) – *Хай Господь береже всіх вас* (ІПДТ: URL).

Вилучення – граматико-синтаксична трансформація, унаслідок якої під час перекладу деякі слова, частини речення вилучаються. Це є результатом відмінних один від одного принципів побудови англійських та українських речень. Наприклад,

(9) *Today's ceremony, however, has very special meaning (DTIS: URL) – Нинішня церемонія набуває особливого значення (ІПДТ: URL);*

(10) *Because today we are not merely transferring power from one administration to another, or from one party to another, but we are transferring power from Washington, D.C., and giving it back to you, the people (DTIS: URL) – Тому що сьогодні ми не просто передаємо владу від однієї адміністрації до іншої, або від однієї партії іншій. Ми передаємо владу з Вашингтону, округ Колумбія, і повертаємо її вам, людям (ІПДТ: URL);*

(11) *For too long, a small group in our nation's capital has reaped the rewards of government, while the people have borne the cost (DTIS: URL) – Занадто довго невелика група людей у столиці пожинала плоди правління, тоді як народ ніс на собі весь тягар (ІПДТ: URL);*

(16) *Their triumphs have not been your triumphs, and while they celebrated in our nation's capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land (DTIS: URL) – Їх тріумфи не були вашими тріумфами. Поки вони святкували у столиці, для страждених сімей по всій країні було мало приводів для свят (ІПДТ: URL);*

(17) *That all changes, starting right here and right now (DTIS: URL)– Тут і сьогодні все це зміниться (ІПДТ: URL);*

(30) *Mothers and children trapped in poverty in our inner cities, rusted out factories, scattered like tombstones across the across the landscape of our nation (DTIS: URL) – Матері з дітьми скніють у пастці злиднів, заржавілі заводи розкидані по ландшафту, немов надгробні плити (ІПДТ: URL);*

(31) *An education system flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of all knowledge (DTIS: URL) – А система освіти, хоч і переповнена грошима, залишає молоде прекрасне студентство без жодних знань (ІПДТ: URL);*

(32) *And the crime, and the gangs, and the drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential* (DTIS: URL) – Злочинність, банди і наркотики вкрали забагато життів, позбавили нашу країну так багато нереалізованого потенціалу (ПДТ: URL);

(35) *Their dreams are our dreams and their success will be our success* – Їхні мрії (DTIS: URL) — це наші мрії, їх успіхи стануть нашими успіхами (ПДТ: URL);

(40) *And spent trillions and trillions of dollars overseas, while America's infrastructure has fallen into disrepair and decay* (DTIS: URL) – Ми витрачали трильйони й трильйони доларів за океаном, а тим часом інфраструктура Америки занепадала і руйнувалася (ПДТ: URL);

(43) *The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed all across the world* (DTIS: URL) – Наш середній клас розорили, відібравши його багатство для того, щоб роздати по всьому світу (ПДТ: URL);

(44) *But that is the past, and now we are looking only to the future* (DTIS: URL) – Але це все вже в минулому. Зараз ми дивимося тільки в майбутнє (ПДТ: URL);

(45) *We assembled here today our issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power, from this day forward: a new vision will govern our land, from this day forward, it's going to be only America first. America first* (DTIS: URL) – Сьогодні ми зібралися тут і хочемо, щоб нас почули в кожному місті, в кожній іноземній столиці та в усіх коридорах влади. З цього дня наша держава буде керуватися новою стратегією: Америка передусім (ПДТ: URL);

(57) *We will get our people off of welfare and back to work, rebuilding our country with American hands and American labor* (DTIS: URL) – Замість

залежності від союзахисту, ми повернемо нашим людям роботу, відновлюючи нашу країну американськими руками і працею (ІПДТ: URL);

(73) *Finally, we must think big and dream even bigger* (DTIS: URL) – Ми повинні мислити масштабно, а мріяти ще масштабніше (ІПДТ: URL);

(74) *In America, we understand that a nation is only living as long as it is striving* (DTIS: URL) – В Америці нація живе до тих пір, поки вона хоче більшого (ІПДТ: URL);

(76) *Now arrives the hour of action* (DTIS: URL)– Прийшов час діяти (ІПДТ: URL);

(84) *It's time to remember that old wisdom our soldiers will never forget, that whether we are black, or brown, or white, we all bleed the same red blood of patriots* (DTIS: URL) – Час згадати стару мудрість, яку ніколи не забували наші солдати: чи ми чорні, чи білі — у всіх нас тече та ж червона кров патріотів (ІПДТ: URL);

(86) *And whether a child is born in the urban sprawl of Detroit or the windswept plains of Nebraska, they look up at the at the same night sky, they fill their heart with the same dreams and they are infused with the breath of life by the same almighty creator* (DTIS: URL)– Неважливо, чи дитина народилась в міських багатоповерхівках Детройту, чи на відкритих вітрах рівнинах Небраски, вони споглядають на те ж нічне небо, вони наповнюють свої серця тими ж мріями, в них вирує життя, подароване Всемогутнім Творцем (ІПДТ: URL);

(89) *Your voice, your hopes, and your dreams will define our American destiny* (DTIS: URL)– Ваш голос, надії й мрії будуть визначати наш американський курс (ІПДТ: URL);

(96) *Thank you* (DTIS: URL)– Дякую (ІПДТ: URL).

3.4 Лексико-граматичні трансформації при відтворенні маніпулятивності текстів медійного дискурсу в перекладі

Лексико-граматичні перекладацькі трансформації дають змогу відтворити значення слів, які або не мають повного відповідника в українській мові, або

значення яких у перекладі потребує уточнення чи пояснення для розкриття творчої мети письменника. Цілісна трансформація та компенсація є прикладами таких трансформацій.

Цілісне перетворення має на меті передання лінгвістичних засобів маніпуляції доступними перекладачеві українськими засобами, що не є їхніми відповідниками, однак повноцінно передають їхній зміст та маніпулятивний потенціал:

(2) *We the citizens of America are now joined in a great national effort to rebuild our country and restore its promise for all of our people* (DTIS: URL)– *Ми, громадяни Америки, у цю мить об'єднали свої загальнонаціональні зусилля у справі відновлення нашої країни та здійснення обіцянок для всіх наших людей* (ІПДТ: URL);

(5) *We will confront hardships, but we will get the job done* (DTIS: URL)– *Нас чекають труднощі, але ми виконаємо поставлену роботу* (ІПДТ: URL).

Компенсація – це спосіб перекладу, який використовується тоді, коли деякі смислові елементи і стилістичні особливості неможливо передати дослівно. Щоби не втратити значення повністю, у тексті перекладу використовують елементи другого порядку. Наприклад,

(13) *Politicians prospered, but the jobs left and the factories closed* (DTIS: URL)– *Процвітали політики, але робочі місця скорочувалися, а заводи закривалися* (ІПДТ: URL);

(23) *January 20th, 2017 will be remembered as the day the people became the rulers of this nation again* (DTIS: URL)– *20 січня 2017 року увійде в історію як день, коли народ знову став правителем нашої нації* (ІПДТ: URL);

(29) *These are just and reasonable demands of righteous people and a righteous public, but for too many of our citizens a different reality exists* (DTIS: URL)– *Це справедливі та розумні вимоги добродесних людей і добродесного*

суспільства. На жаль, багатьох наших громадян переслідує зовсім інша реальність (ІПДТ: URL);

(39) *We've defended other nation's borders while refusing to defend our own* (DTIS: URL) – *Ми захищали кордони інших націй, але не стежили за власними рубежами* (ІПДТ: URL);

(71) *We will be protected by the great men and women of our military and law enforcement* (DTIS: URL) – *Ми захищені видатними чоловіками і жінками, які служать у наших збройних силах і правоохоронних органах* (ІПДТ: URL).

Отже, лексико-граматичні трансформації передбачають структурні перетворення у формі лінгвістичних засобів маніпуляції сучасного медійного дискурсу при перекладі.

Висновки до розділу 3

1. Лексичні перекладацькі трансформації використовуються в перекладі, щоб відтворити маніпулятивний вплив поточного медіадискурсу. Серед них найбільш широко використовується калькування через поширеність загальних механізмів маніпулювання в англійських та українськомовних культурах. До цієї категорії також належать практична транскрипція та транслітерація, які зазвичай використовуються для відтворення фонетичних засобів маніпуляції.
2. Найчастіше лексико-семантичні трансформації використовуються для відтворення маніпуляції при перекладі текстів медійного дискурсу. Ключовою трансформацією в цій категорії є диференціація, яка дає змогу перекладачеві вибрати такий варіант перекладу лексичної одиниці, який збереже емоційний вплив на читача й у такий спосіб найбільш коректно відобразить маніпулятивний вплив тексту.

Конкретизація, модуляція та генералізація використовуються не так часто.

3. Більшість граматичних трансформацій зумовлені лексико-семантичними та граматичними відмінностями між мовою оригіналу та мовою перекладу. Граматичні заміни, зокрема, призначені для усунення таких розбіжностей за допомогою зміни граматичних і синтаксичних категорій при збереженні семантики і стилістики мовлення. До цієї категорії трансформацій також належать додавання, вилучення та транспозиція.
4. Лексико-граматичні трансформації часто представлені у формі повної трансформації, яка полягає в заміні мовних одиниць описовими словосполученнями або еквівалентами з ідентичною семантикою, але іншою формальною структурою та лексичним змістом. Компенсація – ще один спосіб зображення лексикограматичних змін.

ВИСНОВКИ

1. Маніпулювання є різновидом мовного впливу. Основні ознаки маніпуляції – прихований характер впливу, прагнення підпорядкувати адресата до своєї волі; майстерне володіння словом та психологічними навичками; особлива мовна організація тексту, що сприяє виникненню помилок у свідомості співрозмовника; створення ілюзії самостійності прийняття рішень та відсутність захисної реакції в адресата. У сукупності всі ці ознаки відрізняють маніпуляцію від способів мовного впливу (переконання, спонукування) та суміжних із нею явищ (риторично організованої мови, мовної демагогії, пропаганди).
2. Складності вивчення зумовлені відсутністю в лінгвістиці термінологічної точності, загально визнаної класифікації засобів та прийомів, міждисциплінарним характером предмета дослідження та змішанням різних прийомів впливу в мовних практиках.
3. Передання маніпулятивного впливу тексту в перекладі потребує, насамперед, комунікативно-прагматичної еквівалентності, а також прагматичної адаптації таких текстів у світлі соціокультурних, психологічних та інших відмінностей між одержувачами тексту оригіналу та перекладеного варіанту. У цьому процесі перекладач використовує перекладацькі трансформації, які є міжмовними змінами, спрямованими на передавання не лише форми, а і змісту та прагматичного спрямування вихідного тексту в перекладі.
4. Проаналізувавши інвагураційну промову колишнього президента Сполучених Штатів Америки Дональда Трампа, можна зробити висновок, що маніпулятивний вплив реалізується переважно на лексико-стилістичному мовному рівні. Різноманітні мовні засоби, що

Трамп використовує у своїй промові привертають увагу слухача до тих ідей, що він намагається донести та створюють емоційний відклик.

5. Лексико-граматичні засоби маніпуляції включають повтори та протиставлення. Маніпулятивний потенціал таких засобів реалізується за допомогою використання певних граматичних форм або синтаксичних конструкцій, що підтверджують думку автора або ж виражають його ставлення до зображувального та не передбачають критичного сприйняття.
6. На фонетичному рівні основними засобами створення маніпулятивного впливу в текстах сучасного медійного дискурсу є алітерація та асонанс, що прикрашають мовлення та сприяють некритичному сприйманню інформації через привабливу зовнішню форму висловлювання.
7. Лексичні перекладацькі трансформації використовуються в перекладі, щоби відтворити маніпулятивний вплив поточного медіадискурсу. Серед них найбільш широко використовується калькування через поширеність загальних механізмів маніпулювання в англійських та українськомовних культурах. До цієї категорії також належать практична транскрипція та транслітерація, які зазвичай використовуються для відтворення фонетичних засобів маніпуляції.
8. Найчастіше лексико-семантичні трансформації використовуються для відтворення маніпуляції при перекладі текстів медійного дискурсу. Ключовою трансформацією в цій категорії є диференціація, яка дає змогу перекладачеві вибрати такий варіант перекладу лексичної одиниці, який збереже емоційний вплив на читача й у такий спосіб найбільш коректно відобразить маніпулятивний вплив тексту.

Конкретизація, модуляція та генералізація використовуються не так часто.

9. Більшість граматичних трансформацій зумовлені лексико-семантичними та граматичними відмінностями між мовою оригіналу та мовою перекладу. Граматичні заміни, зокрема, призначені для усунення таких розбіжностей за допомогою зміни граматичних і синтаксичних категорій при збереженні семантики і стилістики мовлення. До цієї категорії трансформацій також належать додавання, вилучення та транспозиція.
10. Лексико-граматичні трансформації часто представлені у формі повної трансформації, яка полягає в заміні мовних одиниць описовими словосполученнями або еквівалентами з ідентичною семантикою, але іншою формальною структурою та лексичним змістом. Компенсація – ще один спосіб зображення лексикограматичних змін.
11. Отже, аналіз показує, що лінгвістичні засоби маніпуляції в сучасному англomовному медійному дискурсі найчастіше відтворюються в українськомовних перекладах за допомогою перекладацьких трансформацій, як-от калькування, граматичні заміни, диференціація, цілісне перетворення, практична транскрипція, конкретизація, генералізація.
12. Перспективи подальших досліджень в обраному напрямку включають ретельний аналіз того, як мовний маніпулятивний потенціал представлений у різних типах дискурсу, а також розроблення стратегії відтворення маніпулятивного впливу певних типів дискурсу під час перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Akopova A. Linguistic Manipulation: Definition and Types. International Journal of Cognitive Research in science, engineering and education. 2013. Vol. 1. No. 2. P. 28—32.
2. Al-hindawi F.-H. The Pragmatic Nature Of Manipulation. URL: https://www.researchgate.net/publication/321051665_The_Pragmatic_Nature_Of_Manipulation.
3. Dijk T. A. van. Discourse and manipulation. Discourse & Society. 2006. Vol. 17(2). P. 359—383.
4. Dijk T. A. van. The Mass Media Today: Discourses of Domination or Diversity? // The Public. 2(2). 1995.
5. Hossain M. Language as the Device for Psychological Manipulation in George Orwell's Nineteen Eighty-Four: a psycholinguistic analysis. European Journal of English Language and Linguistics Research. 2017. Vol. 5. No. 8. P. 25—31.
6. Maillat D., Oswald S. Defining Manipulative Discourse: The Pragmatics of Cognitive Illusions. International Review of Pragmatics. 2009. Vol. 1. P. 348—370.
7. Nida E. A. Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating. Leiden: Brill Archive, 1964. 331 p.
8. The Role and Influence of Mass Media // <https://www.cliffsnotes.com/study-guides>.

9. Toffler A., Toffler H. Revolutionary Wealth. How It Will Be Created and How It Will Change Our Lives. Curtis Brown Ltd, Synopsis, 1990.
10. Xiang Y. Equivalence in Translation: Features and Necessity. International Journal of Humanities and Social Science. 2011. Vol. 1. No. 10. P. 169–171.
11. Анненкова, И. В. Медиадискурс XXI века. Лингвофилософский аспект языка СМИ / И. В. Анненкова. – М, 2011. – 392 с.
12. Белицкая О. В. Развитие педагогически ориентированного медиапространства профессиональной образовательной организации: дисс. на соиск. уч. степени канд. педагогич. наук: 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования (педагогические науки)» / ФГБОУ ВПО «Саратовский государственный университет имени Н. Г. Чернышевского». Саратов, 2015. 222 с.
13. Битянова, М. Р. Социальная психология : наука, практика и образ мыслей : учеб. пособие / М. Р. Битянова. – Москва, 2001. – 576 с.
14. Быкова, О. Н. Языковое манипулирование : материалы к энциклопедическому словарю «Культура русской речи» / О. Н. Быкова // Теоретические и прикладные аспекты речевого общения : Вестник Российской риторической ассоциации / Красноярск, 1999. – С. 91—103.
15. Виноградова, С. А. Инструменты речевой манипуляции в политическом медиадискурсе / С. А. Виноградова // Вопросы когнитивной лингвистики. – 2010. – №2. – С. 95—101.

16. Волинець П. П. Критерії прихованого психологічного впливу. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць. Том 7. Екологічна психологія. 2010 № 22. С. 15—20.
17. Волкова Т. А. Стратегия перевода как параметр изучения языковой личности переводчика. Вестник Челябинского государственного педагогического университета. 2012. № 6. С. 192—209.
18. Вороновська Л. Універсальні та специфічні особливості визначення ознак художнього дискурсу. Теоретична і дидактична філологія. 2015. № 20. С. 155—166.
19. Врабель Т. Прагматичні аспекти перекладу у світлі міжкультурної комунікації. Наукові записки. 2011. № 95 (1). С. 382—385.
20. Гальперин, И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – Москва, 2007. – 144 с.
21. Гарбовский Н. К. Теория перевода. Москва, 2007. 544 с.
22. Гарифуллин Р. Р. Иллюзионизм личности как новая философско-психологическая концепция. Психология обмана, манипуляций, кодирования. Казань, 1997. 404 с.
23. Головаха Е. И., Панина Н. В. Психология человеческого взаимопонимания. Київ, 1989. 217 с.
24. Грайс, Г. П. Логика и речевое общение / Г. П. Грайс // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1985. Лингвистическая прагматика. – С. 217—237.

- 25.Гребінь Н. В. Зміст маніпуляції як різновиду прихованого психологічного впливу. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Проблеми сучасної психології. 2013. № 21. С. 80—93.
- 26.Гришечко, Е. Г. Определение понятия речевого воздействия и виды этого воздействия / Е. Г. Гришечко // Гуманитарные и социальные науки. – 2008. – № 4. – С. 53—59.
- 27.Гронская, Н. Э. Языковые механизмы манипулирования массовым политическим сознанием / Н. Э. Гронская // Вестник Нижегородского лингвистического университета. – Нижний Новгород. - 2000. – С. 220—231.
- 28.Гэлбрейт Дж. Новое индустриальное общество. Москва, 1968. 266 с.
- 29.Данилова А. А. Манипулирование словом в средствах массовой информации / А. А. Данилова. – Москва, 2011. – 232 с.
- 30.Денисюк, Е. В. Манипулятивное речевое воздействие : коммуникативно-прагматический аспект. Екатеринбург, 2003. – 200 с.
- 31.Дзялошинский, И. М. Коммуникативное воздействие : мишени, стратегии, технологии / И. М. Дзялошинский. – М, 2012. – 572 с.
- 32.Добросклонская Т. Г. Медиадискурс как объект лингвистики и межкультурной коммуникации. Вестник МГУ. Журналистика. 2006. № 2. С. 20—23.
- 33.Добросклонская Т. Г. Медиатекст: теория и методы изучения. Вестн. МГУ. Журналистика. 2005. № 2. С. 28—34.

- 34.Добросклонская, Т. Г. Вопросы изучения медиатекстов (опыт исследования современной английской медиаречи) / Т. Г. Добросклонская. – Москва, 2005. – 288 с.
- 35.Доценко Е. Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита. Москва, 1997. 344 с.
- 36.Етимологічний словник української мови: В 7 т. – Т. 1: А–Г / Ред. кол.: О. С. Мельничук (гол. ред.), І. К. Білодід, В. Т. Коломієць, О. Б. Ткаченко. АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. — К.: Наукова думка, 1982. – 632 с.
- 37.Ефремова Н. Я. Манипулирование сознанием человека в рамках виртуальной реальности // Территория новых возможностей. Вестник ВГУЭС. 2012. № 4. С. 61—68.
- 38.Завьялова, О. Н. Речевое (языковое) манипулирование / О. Н. Завьялова // Культура русской речи : энциклопедический словарь-справочник / под ред. Л. Ю. Иванова, А. П. Сковородникова, Е.Н. Ширяева и др. – М.: Флинта : Наука, 2007. – С. 566—570.
- 39.Зиновьева Н. А. Роль интернет-мемов в воспроизводстве интернет-культуры // Электронный научный архив УрФУ. – URL: http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/32403/1/klo_2015_25.pdf. – С. 217—223.
- 40.Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). Львів: Вид-во при Львів. держ. ун-ті, 1989. 216 с.
- 41.Іваницька М. Л. Особистість перекладача в українсько-німецьких літературних взаєминах. Чернівці: Книги – ХХІ, 2015. 604 с.

42. Ідеологія перекладу в контексті російсько-українського збройного конфлікту (ключові терміни у ЗМІ). URL: <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Konkursna-robota-ne-viyna-.pdf>.
43. Кара-Мурза, С. Г. Манипуляция сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – М. : Алгоритм, 2000. – URL: <http://www.kara-murza.ru/manipul.htm>.
44. Карасик В. И. О типах дискурса. Языковая личность: институциональный и персональный дискурс. Волгоград, 2000. С. 5—20.
45. Карасик В. И. Этнокультурные типы институционального дискурса. Этнокультурная специфика речевой деятельности. Москва, 2000. С. 37—64.
46. Карасик, В. И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград, 2002. – 477 с.
47. Кожемякин Е. А. Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования. Научные ведомости. Серия: Гуманитарные науки. 2010. № 12 (83). Вип. 6. С. 13—21.
48. Козлова О. Н. Манипуляция сознанием и субъектность в XXI веке // Вестник РГГУ. 2010. № 3. С. 113—130.
49. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва, 1990. 253 с.
50. Копнина, Г. А. Речевое манипулирование : учеб. пособие / Г. А. Копнина. – М. : Флинта, 2012. – 170с.
51. Кормилицына, М. А., Сиротинина, О.Б. Язык СМИ : учеб. пособие по курсу «Язык СМИ» для студентов I и II курсов подготовки бакалавров по

- направлению «Журналистика» / М. А. Кормилицына, О. Б. Сиротинина. – Саратов, 2011. – 92 с.
- 52.Коровин В. Третья мировая сетевая война. – Питер, 2014. – 352 с.
- 53.Корольчук В. В. Маніпуляція з кримінологічної точки зору як один із засобів учинення злочинів. Юридична психологія та педагогіка. 2013. № 1. С. 218—226.
- 54.Леонтьев, А. А. Психолінгвістическіе особенності языка СМІ / А. А. Леонтьев // Язык СМІ как объект междисциплинарного исследования / под ред. Володиной М. Н. – Москва, 2003. – С. 66—88. URL: <http://evartist.narod.ru/text12/06.htm>.
- 55.Лозниця С. Маніпуляція свідомістю: історико-культурні засади. Філософська думка. 2008. №1. С. 142—155.
- 56.Мансурова А. И. Манипуляция общественным сознанием посредством СМІ (на примере концептосферы «защита»): автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. филолог. наук: 10.02.04 «Германские языки» / ГОУ ВПО «Башкирский государственный педагогический университет им. М. Акмуллы». Уфа, 2009. 23 с.
- 57.Миньяр-Белоручев Р. К. Теория и методы перевода. Москва: Московский лицей, 1996. 188 с.
- 58.Попова, Е. С. Структура манипулятивного воздействия в рекламном тексте / Е. С. Попова // Известия Уральского государственного университета. Гуманитарные науки. – Вып. 5. Языкознание. – Екатеринбург, – 2002. – №24. – С. 276—288.

- 59.Сдобников В. В. Инвариант перевода: миф или реальность? URL:
http://www.sgu.ru/sites/default/files/textdocsfiles/2015/02/18/sdobnikov_v._v.-invariant_perevoda-mif_ili_realnost.pdf.
- 60.Седов, К. Ф. Общая и антропоцентрическая лингвистика / К. Ф. Седов. – Москва, 2016. – 440 с.
- 61.Сіденко Н. Г. Інструменти мовленнєвої маніпуляції в англomовній «жовтій» пресі. Записки з романо-германської філології. 2014. № 2 (33). С. 105—113.
- 62.Сладкова О. Б. Манипулирование общественным сознанием в информационном обществе //Обсерватория культуры. 2006. № 6. С. 4—12.
- 63.Словарь лингвистических терминов / под ред. Т. В. Жеребило. – Назрань : ООО «Пилигрим», 2010. – 486 с.
- 64.Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. / Фердінан де Сосюр; [пер. з фр. А. Корнійчук, К, Тищенко]. — К.: Основи, 1998. — 324 с.
- 65.Стернин, И. А. Введение в речевое воздействие / И. А. Стернин. – Воронеж : Истоки, 2001. – 252 с.
- 66.Хомский, Н. Десять стратегій маніпулювання с помощью СМИ. URL:
<http://psyfactor.org/lib/manipulation3.htm>.
- 67.Черникова В. Е. Манипуляция массовым сознанием как феномен информационного общества // Теория и практика общественного развития. 2015. № 3. С. 141—144.

- 68.Шейнов, В. П. Скрытое управление человеком / В. П. Шейнов. – Минск : АСТ, Харвест, 2008. – 816 с.
- 69.Шиллер Г. Манипуляторы. М: Мысль, 1980. 98 с.
- 70.Шиллер, Г. Манипуляторы сознанием / Г. Шиллер / пер. с англ., науч. ред. Я. Н. Засурский. – М.: Мысль, 1980. – 326 с.
- 71.Шостром, Э. Человек-манипулятор. Внутреннее путешествие от манипуляции к актуализации / Э. Шостром. – М. : Апрель-Пресс, Психотерапия, 2008. – 192 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- (DTIS) — Full text: 2017 Donald Trump inauguration speech transcript. URL: <https://www.politico.com/story/2017/01/full-text-donald-trump-inauguration-speech-transcript-233907>
- (ШДТ) — Інавгураційна промова Трампа. URL: <https://zbruc.eu/node/61279>

ДОДАТОК

Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій в англійськомовному медіа-дискурсі та способи їх відтворення українською мовою

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama, fellow Americans, and people of the world, thank you. (DTIS: URL)	Голово Верховного Суду Робертс, президенте Картер, президенте Клінтон, президенте Буш, президенте Обама, дорогі американці й люди всього світу: дякую вам. (ІПДТ: URL)
2.	We the citizens of America are now joined in a great national effort to rebuild our country and restore its promise for all of our people. (DTIS: URL)	Ми, громадяни Америки, у цю мить об'єднали свої загальнонаціональні зусилля у справі відновлення нашої країни та здійснення обіцянок для всіх наших людей. (ІПДТ: URL)
3.	Together we will determine the course of America, and the world, for many, many years to come. (DTIS: URL)	Разом ми будемо визначати курс Америки й світу на багато-багато років вперед. (ІПДТ: URL)
4.	We will face challenges. (DTIS: URL)	Ми зіткнемося з випробуваннями. (ІПДТ: URL)
5.	We will confront hardships, but we will get the job done. (DTIS: URL)	Нас чекають труднощі, але ми виконаємо поставлену роботу.

6.	Every four years, we gather on these steps to carry out the orderly and peaceful transfer of power, and we are grateful to President Obama and First Lady Michelle Obama for their gracious aid throughout this transition. (DTIS: URL)	Кожні 4 роки ми збираємося на цих сходах, для того, щоб стати свідками мирної та упорядкованої передачі влади. Ми вдячні президенту Обамі та першій леді Мішель Обамі за їх люб'язну допомогу впродовж перехідного періоду. (ІПДТ: URL)
7.	They have been magnificent. (DTIS: URL)	Вони були прекрасні. (ІПДТ: URL)
8.	Thank you. (DTIS: URL)	Дякую вам. (ІПДТ: URL)
9.	Today's ceremony, however, has very special meaning. (DTIS: URL)	Нинішня церемонія набуває особливого значення. (ІПДТ: URL)
10.	Because today we are not merely transferring power from one administration to another, or from one party to another, but we are transferring power from Washington, D.C., and giving it back to you, the people. (DTIS: URL)	Тому що сьогодні ми не просто передаємо владу від однієї адміністрації до іншої, або від однієї партії іншій. Ми передаємо владу з Вашингтону, округ Колумбія, і повертаємо її вам, людям. (ІПДТ: URL)
11.	For too long, a small group in our nation's capital has reaped the rewards of government, while the people have borne the cost. (DTIS: URL)	Занадто довго невелика група людей у столиці пожинала плоди правління, тоді як народ ніс на собі весь тягар. (ІПДТ: URL)

	URL)	
12.	Washington flourished, but the people did not share in its wealth. (DTIS: URL)	Вашингтон процвітав, але не ділився з народом своїми багатствами. (ІПДТ: URL)
13.	Politicians prospered, but the jobs left and the factories closed. (DTIS: URL)	Процвітали політики, але робочі місця скорочувалися, а заводи закривалися. (ІПДТ: URL)
14.	The establishment protected itself, but not the citizens of our country. (DTIS: URL)	Вищі класи захищали себе, а не громадян нашої держави. (ІПДТ: URL)
15.	Their victories have not been your victories. (DTIS: URL)	Їх перемоги не були вашими перемогами. (ІПДТ: URL)
16.	Their triumphs have not been your triumphs, and while they celebrated in our nation's capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land. (DTIS: URL)	Їх тріумфи не були вашими тріумфами. Поки вони святкували у столиці, для страждених сімей по всій країні було мало приводів для свят. (ІПДТ: URL)
17.	That all changes, starting right here and right now. (DTIS: URL)	Тут і сьогодні все це зміниться. (ІПДТ: URL)
18.	Because this moment is your moment --- it belongs to you. (DTIS: URL)	Бо цей момент — ваш момент. Він належить вам. (ІПДТ: URL)
19.	It belongs to everyone gathered here today, and everyone watching, all across America. (DTIS: URL)	Він належить всім, хто прийшов сюди, і всім, хто дивиться нас по всій Америці. (ІПДТ: URL)

20.	This is your day. (DTIS: URL)	Це ваш день. (ПДТ: URL)
21.	This is your celebration, and this, the United States of America, is your country. (DTIS: URL)	Це ваше свято. І ці Сполучені Штати Америки — ваша країна. (ПДТ: URL)
22.	What truly matters is not which party controls our government, but whether our government is controlled by the people. (DTIS: URL)	Насправді важливо не те, яка партія отримала контроль над урядом, а те, що уряд підпорядковується народу. (ПДТ: URL)
23.	January 20th, 2017 will be remembered as the day the people became the rulers of this nation again. (DTIS: URL)	20 січня 2017 року увійде в історію як день, коли народ знову став правителем нашої нації. (ПДТ: URL)
24.	The forgotten men and women of our country will be forgotten no longer. (DTIS: URL)	Забуті чоловіки й жінки нашої країни більше не будуть забуті. (ПДТ: URL)
25.	Everyone is listening to you now. (DTIS: URL)	Тепер усі слухають вас. (ПДТ: URL)
26.	You came by the tens of millions to become part of a historic movement, the likes of which the world has never seen before. (DTIS: URL)	Ви прийшли десятками мільйонів, щоб стати частиною історичного руху, якого світ ще ніколи не бачив раніше. (ПДТ: URL)
27.	At the center of this movement is a crucial conviction that a nation exists to serve its citizens. (DTIS: URL)	У його центрі — ключове переконання, що держава існує для того, щоб служити громадянам. (ПДТ: URL)

28.	Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves. (DTIS: URL)	Американцям потрібні хороші школи для своїх дітей, безпечні райони для своїх сімей та гідна робота для себе. (ПДТ: URL)
29.	These are just and reasonable demands of righteous people and a righteous public, but for too many of our citizens a different reality exists. (DTIS: URL)	Це справедливі та розумні вимоги добродесних людей і добродесного суспільства. На жаль, багатьох наших громадян переслідує зовсім інша реальність. (ПДТ: URL)
30.	Mothers and children trapped in poverty in our inner cities, rusted out factories, scattered like tombstones across the across the landscape of our nation. (DTIS: URL)	Матері з дітьми скніють у пастці злиднів, заржавілі заводи розкидані по ландшафту, немов надгробні плити. (ПДТ: URL)
31.	An education system flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of all knowledge. (DTIS: URL)	А система освіти, хоч і переповнена грошима, залишає молоде прекрасне студентство без жодних знань. (ПДТ: URL)
32.	And the crime, and the gangs, and the drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential. (DTIS: URL)	Злочинність, банди і наркотики вкрали забагато життів, позбавили нашу країну так багато нереалізованого потенціалу. (ПДТ: URL)
33.	This American carnage stops right here and stops right now. (DTIS: URL)	Але ця американська бійня припиниться тут і зараз! (ПДТ: URL)

34.	We are one nation and their pain is our pain. (DTIS: URL)	Ми — єдина нація. І їх біль — це наш біль. (ІПДТ: URL)
35.	Their dreams are our dreams and their success will be our success. (DTIS: URL)	Їхні мрії — це наші мрії, їх успіхи стануть нашими успіхами. (ІПДТ: URL)
36.	We share one heart, one home, and one glorious destiny. (DTIS: URL)	У нас спільне серце, спільний дім і спільне славне майбутнє. (ІПДТ: URL)
37.	The oath of office, I take today, is an oath of allegiance to all Americans. (DTIS: URL)	Присяга, яку я склав сьогодні — це присяга на вірність всім американцям. (ІПДТ: URL)
38.	For many decades, we've enriched foreign industry at the expense of American industry, subsidized the armies of other countries, while allowing for the very sad depletion of our military. (DTIS: URL)	Десятиліття за десятиліттям ми збагачували промисловість інших країн коштом американської індустрії. Ми вкладали кошти в армії інших держав, дозволяючи при цьому виснажуватися нашому війську. (ІПДТ: URL)
39.	We've defended other nation's borders while refusing to defend our own. (DTIS: URL)	Ми захищали кордони інших націй, але не стежили за власними рубежами. (ІПДТ: URL)
40.	And spent trillions and trillions of dollars overseas, while America's infrastructure has fallen into disrepair and decay. (DTIS: URL)	Ми витрачали трильйони й трильйони доларів за океаном, а тим часом інфраструктура Америки занепадала і руйнувалася. (ІПДТ: URL)

41.	We've made other countries rich while the wealth, strength and confidence of our country has dissipated over the horizon. (DTIS: URL)	Ми збагачували інші країни, а достаток, сила і впевненість нашої держави зникали за обрієм. (ПДТ: URL)
42.	One by one, the factories shuttered and left our shores, with not even a thought about the millions and millions of American workers that were left behind. (DTIS: URL)	Один за одним заводи й підприємства закривались і покидали наші береги без гадки про мільйони і мільйони американських робітників, яких просто забули. (ПДТ: URL)
43.	The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed all across the world. (DTIS: URL)	Наш середній клас розорили, відібравши його багатство для того, щоб роздати по всьому світу. (ПДТ: URL)
44.	But that is the past, and now we are looking only to the future. (DTIS: URL)	Але це все вже в минулому. Зараз ми дивимося тільки в майбутнє. (ПДТ: URL)
45.	We assembled here today our issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power, from this day forward: a new vision will govern our land, from this day forward, it's going to be only America first. America first. (DTIS: URL)	Сьогодні ми зібралися тут і хочемо, щоб нас почули в кожному місті, в кожній іноземній столиці та в усіх коридорах влади. З цього дня наша держава буде керуватися новою стратегією: Америка передусім. (ПДТ: URL)

46.	Every decision on trade, on taxes, on immigration, on foreign affairs will be made to benefit American workers and American families. (DTIS: URL)	Кожне рішення щодо торгівлі, податків, імміграції, іноземних справ, буде прийматися на користь американських робітників і американських сімей. (ПДТ: URL)
47.	We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies and destroying our jobs. (DTIS: URL)	Ми повинні захистити наші кордони від нападків інших країн, які виробляють нашу продукцію, крадуть наші компанії та знищують наші робочі місця. (ПДТ: URL)
48.	Protection will lead to great prosperity and strength. (DTIS: URL)	Захист призведе до великого процвітання і сили. (ПДТ: URL)
49.	I will fight for you with every breath in my body. (DTIS: URL)	Я буду боротися за вас кожним подихом свого тіла. (ПДТ: URL)
50.	And I will never, ever let you down. (DTIS: URL)	І я ніколи, ніколи вас не зраджу. (ПДТ: URL)
51.	America will start winning again, winning like never before. (DTIS: URL)	Америка знову почне перемагати, перемагати так, як ніколи раніше. (ПДТ: URL)
52.	We will bring back our jobs. (DTIS: URL)	Ми повернемо наші робочі місця. (ПДТ: URL)
53.	We will bring back our borders. (DTIS: URL)	Ми повернемо наші кордони. (ПДТ: URL)

54.	We will bring back our wealth. (DTIS: URL)	Ми повернемо наше багатство. (ПДТ: URL)
55.	And we will bring back our dreams. (DTIS: URL)	І ми повернемо наші мрії. (ПДТ: URL)
56.	We will build new roads and highways and bridges and airports and tunnels, and railways, all across our wonderful nation. (DTIS: URL)	Ми побудуємо нові дороги і шосе, мости та аеропорти, тунелі й залізниці по всій нашій чудовій країні. (ПДТ: URL)
57.	We will get our people off of welfare and back to work, rebuilding our country with American hands and American labor. (DTIS: URL)	Замість залежності від соцзахисту, ми повернемо нашим людям роботу, відновлюючи нашу країну американськими руками і працею. (ПДТ: URL)
58.	We will follow two simple rules: buy American, and hire American. (DTIS: URL)	В цій справі ми повинні керуватися двома простими принципами: купуй американське і наймай на роботу американців. (ПДТ: URL)
59.	We will seek friendship and goodwill with the nations of the world, but we do so with the understanding that it is the right of all nations to put their own interests first. (DTIS: URL)	Ми будемо шукати дружби і доброї волі з народами світу — але з розумінням того, що кожна нація орієнтується в першу чергу на власні інтереси. (ПДТ: URL)
60.	We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example. (DTIS: URL)	Ми нікому не будемо нав'язувати наш спосіб життя, а радше дозволимо йому стати осяйним

		прикладом для наслідування всім іншим. (ПДТ: URL)
61.	We will shine for everyone to follow. (DTIS: URL)	Ми будемо тим сяйвом, за яким всі будуть слідувати. (ПДТ: URL)
62.	We will reinforce old alliances and form new ones, and you unite the civilized world against radical Islamic terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth. (DTIS: URL)	Ми будемо зміцнювати старі союзи й укладати нові. Й об'єднаємо цивілізований світ проти радикального ісламського тероризму, який ми повністю викоринимо з лиця землі. (ПДТ: URL)
63.	At the bedrock of our politics will be a total allegiance to the United States of America, and through our loyalty to our country, we will rediscover our loyalty to each other. (DTIS: URL)	Міцним фундаментом нашої політики буде цілковита і безумовна вірність Сполученим Штатам Америки, і через нашу вірність до нашої країни ми заново відкриємо нашу вірність один одному. (ПДТ: URL)
64.	When you open your heart to patriotism, there is no room for prejudice. (DTIS: URL)	Коли ви відкриваєте своє серце патріотизму, в ньому не залишається місце для забобонів. (ПДТ: URL)
66.	The Bible tells us, how good and pleasant it is when God's people live together in unity. (DTIS: URL)	Біблія каже нам: як добре і приємно, коли Божий народ живе разом у єдності. (ПДТ: URL)
67.	We must speak our minds openly, debate our disagreements, but	Ми мусимо відкрито говорити, що думаємо, чесно обговорювати

	always pursue solidarity. (DTIS: URL)	наші розбіжності, але завжди прагнути до солідарності. (ІПДТ: URL)
68.	When America is united, America is totally unstoppable. (DTIS: URL)	Коли Америка об'єднана, її неможливо зупинити. (ІПДТ: URL)
69.	There should be no fear. (DTIS: URL)	Ми не повинні нічого боятися. (ІПДТ: URL)
70.	We are protected, and we will always be protected. (DTIS: URL)	Ми захищені, і завжди будемо захищені. (ІПДТ: URL)
71.	We will be protected by the great men and women of our military and law enforcement. (DTIS: URL)	Ми захищені видатними чоловіками і жінками, які служать у наших збройних силах і правоохоронних органах. (ІПДТ: URL)
72.	And most importantly, we will be protected by God. (DTIS: URL)	І найголовніше — нас оберігає Господь. (ІПДТ: URL)
73.	Finally, we must think big and dream even bigger. (DTIS: URL)	Ми повинні мислити масштабно, а мріяти ще масштабніше. (ІПДТ: URL)
74.	In America, we understand that a nation is only living as long as it is striving. (DTIS: URL)	В Америці нація живе до тих пір, поки вона хоче більшого. (ІПДТ: URL)
75.	We will no longer accept politicians who are all talk and no action, constantly complaining but never	Ми не будемо миритися з політиками, які постійно говорять і нічого не роблять, постійно

	doing anything about it. (DTIS: URL)	скаржаться і не ворухнуть пальцем. (ІПДТ: URL)
76.	The time for empty talk is over. (DTIS: URL)	Часи порожніх розмов завершилися. (ІПДТ: URL)
77.	Now arrives the hour of action. (DTIS: URL)	Прийшов час діяти. (ІПДТ: URL)
78.	Do not allow anyone to tell you that it cannot be done. (DTIS: URL)	Не дозволяйте нікому сказати вам, що щось неможливо зробити. (ІПДТ: URL)
79.	No challenge can match the heart and fight and spirit of America. (DTIS: URL)	Жоден виклик не може зрівнятися з серцем і духом Америки. (ІПДТ: URL)
80.	We will not fail. (DTIS: URL)	Ми не зазнаємо невдачі. (ІПДТ: URL)
81.	Our country will thrive and prosper again. (DTIS: URL)	Наша країна знову буде успішною і квітучою. (ІПДТ: URL)
82.	We stand at the birth of a new millennium, ready to unlock the mysteries of space, to free the Earth from the miseries of disease and to harness the industries and technologies of tomorrow. (DTIS: URL)	Ми стоїмо на порозі народження нового тисячоліття, готові розкрити таємниці космосу, звільнити Землю від страждань, хвороб та мобілізувати енергію, промисловість і технології майбутнього. (ІПДТ: URL)
83.	A new national pride will stir our souls, lift our sights and heal our divisions. (DTIS: URL)	Нова національна гордість буде рухати наші душі, визначати наш погляд і загоїть наші відмінності.

		(ПДТ: URL)
84.	It's time to remember that old wisdom our soldiers will never forget, that whether we are black, or brown, or white, we all bleed the same red blood of patriots. (DTIS: URL)	Час згадати стару мудрість, яку ніколи не забували наші солдати: чи ми чорні, чи білі — у всіх нас тече та ж червона кров патріотів. (ПДТ: URL)
85.	We all enjoy the same glorious freedoms, and we all salute the same, great American flag. (DTIS: URL)	Всі ми користуємось славною свободою, і салютуємо величному американському прапору. (ПДТ: URL)
86.	And whether a child is born in the urban sprawl of Detroit or the windswept plains of Nebraska, they look up at the at the same night sky, they fill their heart with the same dreams and they are infused with the breath of life by the same almighty creator. (DTIS: URL)	Неважливо, чи дитина народилась в міських багатоповерхівках Детройту, чи на відкритих вітрам рівнинах Небраски, вони споглядають на те ж нічне небо, вони наповнюють свої серця тими ж мріями, в них вирує життя, подароване Всемогутнім Творцем. (ПДТ: URL)
87.	So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, from ocean to ocean, hear these words. (DTIS: URL)	Тому хай всі американці, у кожному місті, ближньому і дальньому, великому і малому, від гори до гори, і від океану до океану, почують ці слова. (ПДТ: URL)
88.	You will never be ignored again.	Вас ніколи знов не проігнорують.

	(DTIS: URL)	Дякую. (ІПДТ: URL)
89.	Your voice, your hopes, and your dreams will define our American destiny. (DTIS: URL)	Ваш голос, надії й мрії будуть визначати наш американський курс. (ІПДТ: URL)
90.	And your courage and goodness and love, will forever guide us along the way. (DTIS: URL)	Ваша мужність, доброта і любов завжди будуть спрямовувати нас по цій дорозі. (ІПДТ: URL)
91.	Together, we will make America strong again. (DTIS: URL)	Разом ми знову зробимо нашу країну сильною. (ІПДТ: URL)
92.	We will make America wealthy again. (DTIS: URL)	Разом ми знову зробимо нашу країну багатою. (ІПДТ: URL)
93.	We will make America proud again. (DTIS: URL)	Разом ми знову зробимо нашу країну гордою. (ІПДТ: URL)
94.	We will make America safe again. (DTIS: URL)	Разом ми знову зробимо нашу країну безпечною. (ІПДТ: URL)
95.	And yes, together, we will make we will make America great again. (DTIS: URL)	І, так, разом ми знову зробимо Америку великою. (ІПДТ: URL)
96.	Thank you. (DTIS: URL)	Дякую. (ІПДТ: URL)
97.	God bless you. (DTIS: URL)	Хай Господь береже всіх вас. (ІПДТ: URL)
98.	And god bless America. (DTIS: URL)	І Боже, благослови Америку. (ІПДТ: URL)
99.	Thank you. (DTIS: URL)	Дякую. (ІПДТ: URL)

100.	God bless America. (DTIS: URL)	Боже, благослови Америку. (ШДТ: URL)
------	--------------------------------	---

SUMMARY

This work is devoted to the study of the linguistic and functional features of manipulation techniques in the English media discourse and the features of their reproduction in the Ukrainian language.

In connection with the development of new information technologies, as well as the need for states to provide information to the world community in accordance with their own geopolitical goals, humanity, at the end of the 20th and the beginning of the 21st century, faced a global process of reassessment of the role of mass media. This, in turn, caused a flurry of academic interest in the language of media discourse.

Linguists and psychologists, and more recently political scientists, sociologists and image makers, politicians and journalists, specialists in the fields of marketing, advertising and public relations, have all focused on the problem of influencing and manipulating the consciousness of both individuals and society as a whole. Since the vast majority of manipulative influence is carried out through language through a variety of linguistic means, and the manipulation of language is the most successful form of covert influence on society, linguistics plays an important role in the study and description of the principles and workings and functioning of these phenomena.

A very small number of scholars have properly considered the issue of reproducing the manipulative influence of the text, and especially the media text, in translation. Therefore, this issue has not yet been fully investigated.

Therefore, **the relevance** of the chosen topic is determined by the insufficient degree of research into the peculiarities of the realization of the manipulative potential of media discourse and its adequate representation during translation.

The aim of the study is to analyze manipulative technologies in the English-language media discourse and ways of their reproduction in the Ukrainian language.

Achieving the aim of the research involves fulfilling the following **objectives**:

1) present the manipulation as an object of research;

- 2) consider manipulation in the environment of media discourse;
- 3) to investigate the peculiarities of information manipulation in media discourse texts;
- 4) analyze phonetic, lexical-stylistic and grammatical-syntactic means of manipulative influence in modern media discourse;
- 5) present lexical and lexical-semantic transformations as a means of conveying the manipulative influence of media texts during translation;
- 6) to investigate the specifics of the application of grammatical and lexical-grammatical transformations as a means of conveying the manipulability of media discourse during translation.

The object of the research is manipulative technologies in the texts of English-language media discourse and verbal means of their implementation.

The subject of the research is linguistic means and peculiarities of reproduction of manipulative technologies in translation..

The research material is 100 test fragments extracted from media texts by means of a continuous sampling.

The research methods used in the paper include the method of pragmatylistic analysis to identify linguistic means of manipulation in the texts of media discourse; the method of contextual and interpretive analysis in the definition and description of such means; methods of translation analysis allowed to identify translation transformations used in the reproduction of manipulative techniques in the translation of texts of media discourse.

The scientific novelty of the research paper is that a thorough analysis of the linguistic means of manipulative technologies in the modern English-language media discourse was carried out and the most typical linguistic means of manipulation were highlighted. In addition, the work describes in detail the features of the application of

translation transformations in the reproduction of manipulative technologies in translations of texts of English-language media discourse.

The practical value of the research is that the analysis of the means of manipulative technologies in the English-language media discourse is a certain contribution to the general theory of translation, as well as communicative linguistics, pragmalinguistics and stylistics of the English language. The practical significance of the obtained results also lies in the possibility of using them for further research in this direction, as well as in the teaching of such disciplines as “Communicative Linguistics”, “Pragmatics”, “Comparative Linguistics”, “Linguistic Culture”, “Linguistics”, “Stylistics English language”, etc., as well as when teaching various courses in Journalism, Psycholinguistics, Sociolinguistics, etc.

Structure and scope of the research. Qualification paper consists of an Introduction, three Chapters with conclusions to each of them, general Conclusions, Bibliography, List of Reference Sources, Annex and Summary.

The research results demonstrate that, from the standpoint of linguistics, manipulation include the use of language elements and principles in order to surreptitiously influence the addressee in the way that is best for the speaker. Language manipulation is represented at all levels of communication, so the means of language manipulation are both verbal and nonverbal.

Manipulation is a type of linguistic influence. The main signs of manipulation are the hidden nature of the influence, the desire to subordinate the addressee to one's will; mastery of words and psychological skills; special linguistic organization of the text, which contributes to the emergence of errors in the mind of the interlocutor; creating the illusion of independent decision-making and lack of a defensive reaction in the addressee. Taken together, all these features distinguish manipulation from

methods of linguistic influence (persuasion, persuasion) and related phenomena (rhetorically organized language, linguistic demagoguery, propaganda).

The difficulties of the study are due to the lack of terminological precision in linguistics, a generally recognized classification of means and techniques, the interdisciplinary nature of the subject of research and the mixing of different techniques of influence in language practices.

Transmitting the manipulative influence of the text in translation requires, first of all, communicative and pragmatic equivalence, as well as pragmatic adaptation of such texts in the light of socio-cultural, psychological and other differences between the recipients of the original text and the translated version. In this process, the translator uses translation transformations, which are interlanguage changes aimed at conveying not only the form, but also the content and pragmatic direction of the source text in the translation.

After analyzing the inaugural speech of the former President of the United States of America, Donald Trump, it can be concluded that the manipulative influence is realized mainly at the lexical and stylistic linguistic level. Various language devices that Trump uses in his speech draw the listener's attention to the ideas he is trying to convey and create an emotional response.

Lexical-grammatical means of manipulation include repetitions and contrasts. The manipulative potential of such tools is realized through the use of certain grammatical forms or syntactic constructions that confirm the author's opinion or express his attitude to the image and do not involve critical perception.

At the phonetic level, the main means of creating a manipulative effect in the texts of modern media discourse are alliteration and assonance, which embellish speech and promote uncritical perception of information through an attractive external form of expression.

Lexical translation transformations are used in translation to reproduce the manipulative influence of current media discourse. Among them, tracing is the most widely used due to the prevalence of general mechanisms of manipulation in English- and Ukrainian-speaking cultures. This category also includes practical transcription and transliteration, which are commonly used to reproduce phonetic means of manipulation.

Most often, lexical-semantic transformations are used to reproduce manipulation when translating media discourse texts. The key transformation in this category is differentiation, which allows the translator to choose such a variant of the translation of a lexical unit that will preserve the emotional impact on the reader and thus most correctly reflect the manipulative impact of the text. Concretization, modulation and generalization are not used so often.

Most grammatical transformations are due to lexical-semantic and grammatical differences between the original language and the translated language. Grammatical substitutions, in particular, are intended to eliminate such discrepancies by changing grammatical and syntactic categories while preserving the semantics and stylistics of speech. Addition, subtraction, and transposition also belong to this category of transformations.

Lexico-grammatical transformations are often presented in the form of a complete transformation, which consists in replacing linguistic units with descriptive phrases or equivalents with identical semantics, but a different formal structure and lexical content. Compensation is another way of representing lexicogrammatical changes.

Thus, the analysis shows that the linguistic means of manipulation in the modern English-language media discourse are most often reproduced in Ukrainian translations with the help of translation transformations, such as tracing, grammatical

substitutions, differentiation, integral transformation, practical transcription, specification, generalization.

The prospects for further research in the chosen direction include a thorough analysis of how the linguistic manipulative potential is presented in different types of discourse, as well as the development of a strategy for reproducing the manipulative influence of certain types of discourse during translation.